"उन्नत तथ्याङ्क उन्नत जीवन"

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

(आर्थिक वर्ष २०८१/८२)

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

थापाथली, काठमाडौं

सुशासन (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ को दफा ४१ तथा तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा ३३ बमोजिम

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

(आर्थिक वर्ष २०८१/८२)

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

थापाथली, काठमाडौं

२०८२

उद्धरण प्रयोजनार्थः

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (वि.सं. २०८२), *वार्षिक प्रतिवेदन, २०८१/८२,* काठमाडौं।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको

वार्षिक प्रतिवेदन (तेस्रो अङ्क)

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

<u>प्रकाशकः</u>

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

थापाथली, काठमाडौं

फोन नं: +९७७ १ ५३६५३२३ / ०१-५३२९४०६

इमेल: info@nsonepal.gov.np

वेबसाइटः https://nsonepal.gov.np

प्रकाशन वर्ष: २०८२

प्रकाशन प्रति:

मुद्रक:

संरक्षक

प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	श्री मधु सुदन बुर्लाकोटी

सम्पादक मण्डल

उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	डा. शरद कुमार शर्मा (योजना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन महाशाखा र सामाजिक तथ्याङ्क महाशाखा)
उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	श्री ढुण्डीराज लामिछाने (राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क महाशाखा र आर्थिक तथ्याङ्क महाशाखा)
निर्देशक	श्री राजन सिलवाल (जनसङ्ख्या शाखा)
निर्देशक	श्री मनोहर घिमिरे (घरपरिवार सर्वेक्षण शाखा)
निर्देशक	श्री ज्योति के.सी. (योजना शाखा)
शाखा अधिकृत	श्री रेखा सिग्देल (प्रशासन शाखा)
तथ्याङ्क अधिकृत	श्री विशाल कुमार खड्का (योजना शाखा)

प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न अन्य कर्मचारी

निर्देशक	श्री तीर्थराज चौलागाई (कृषि तथा पशुपंक्षी गणना शाखा)
निर्देशक	श्री विनोद शरण आचार्य (जनसङ्ख्या शाखा)
निर्देशक	श्री ऋषिराम सिग्देल (राष्ट्रिय लेखा शाखा)
निर्देशक	श्री वेद प्रसाद ढकाल (आर्थिक गणना शाखा)
निर्देशक	श्री तीर्थराज बराल (कृषि तथा वन तथ्याङ्क शाखा)
तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	श्री प्रभा बराल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काठमाडौं)
निर्देशक	श्री सन्ध्या दाहाल (सामाजिक तथा लैङ्गिक तथ्याङ्क शाखा)
तथ्याङ्क अधिकृत	श्री चन्द्र बहादुर पाल (मुल्य तथ्याङ्क शाखा)
तथ्याङ्क अधिकृत	श्री धन बहादुर बि.सी. (तालिम शाखा)
कानुन अधिकृत	श्री सरिता ज्ञवाली (प्रशासन शाखा)
तथ्याङ्क अधिकृत	श्री खगेन्द्र पौडेल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय,काभ्रेपलाञ्चोक)
तथ्याङ्क सहायक	श्री बलराम सिँथानी मगर (योजना शाखा)

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

फोन ४२४५९४६, ४२४५९४७, ४२४५९४८, ४२४५८४८, ४२४१८०१, ४२२८४०६

फ्याक्स: ९७७-१-२२७७२०
पो.ब.नं. ११०३१
रामशाहपथ
थापाथली, काठमाडौँ

पत्र संख्या:
च.नं.:-

मन्तव्य

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले साबिकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्थापना कालदेखि नै मुलुकको आर्थिक, सामाजिक तथा जनसाङ्ख्यिक क्षेत्रका तथ्याङ्कको सङ्कलन, प्रशोधन, प्रकाशन र वितरण गर्दै आइरहेको छ। पछिल्लो तीन दशकमा यसले वातावरणीय क्षेत्रका तथ्याङ्कसमेत प्रकाशन गर्दै आएको छ। राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको मेरूदण्डको रूपमा रहेको यस कार्यालयले राज्यको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क आपूर्तिमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ। तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा ३३ ले गरेको व्यवस्थाअनुसार कार्यालयले तथ्याङ्कसम्बन्धी कार्यको वार्षिक कार्यविवरणसहितको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको चार महिनाभित्र प्रकाशन गरी विद्युतीय माध्यमबाट समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ।

यो प्रतिवेदनले राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई बुझ्न र सोअनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादन भएका कामकारबाहीहरूको प्रगति लेखाजोखा गर्न सहयोग पुग्नेछ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूका लागि आवश्यक पृष्ठपोषण, आन्तरिक तहको मूल्याङ्कन, तालुक निकायबाट हुने अनुगमन, लेखापरीक्षण, तथ्याङ्कीय सुशासन र नीति निर्माणका लागि समेत प्रतिवेदन उपयोगी हुनेछ।

प्रतिवेदनको तयारीमा संलग्न योजना शाखा लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी वर्षहरूमा यसलाई अझै सूचनाप्रद र बहुउपयोगी बनाउन कार्यालय निरन्तर प्रयत्नरत रहनेछ। साथै, प्रयोगकर्ताका रचनात्मक सुझाव र पृष्ठपोषणलाई सम्मानपूर्वक ग्रहण गर्दै अझ उत्कृष्ट प्रकाशन प्रस्तुत गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु।

मधु सुदन बुर्लाकोटी
प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी

विषय-सूची

सारांश

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ नेपालको राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली २

१.३ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

१.३.१ उद्देश्य २

१.३.२ सांगठनिक स्वरूप ३

१.३.३ काम, कर्तव्य र अधिकार ५

१.४ राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद् ६

१.५ कार्यालयको कार्यसम्पादनका नीतिगत तथा कानुनी आधार

१.५.१ नेपालको संविधान ६

१.५.२ तथ्याङ्क ऐन, २०७९ र तथ्याङ्क नियमावली, २०८० ८

१.५.३ तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो (आ.व. २०८१/८२ - २०८५/८६) ९

१.५.४ सोह्रौ योजना (आ.व. २०८१/८२ - २०८५/८६) १०

१.५.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम ११

१.५.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्य ११

परिच्छेद २: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का प्रमुख कार्यक्रम र उपलब्धी

२.१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का प्रमुख कार्यक्रमहरू

२.१.१ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सम्पादित प्रमुख कार्यक्रम १२

२.१.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरुबाट सम्पादित प्रमुख कार्यक्रम १४

२.२ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालन भई २०८१/८२ मा नतिजा सार्वजनिक गरिएका सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण

२.२.१ राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेष्ट सर्वेक्षण, २०८० १६

२.३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालन भई नतिजा प्रकाशन भएका सर्वेक्षण

सम्बन्धी विवरण

२.३.१ नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण, २०८१ १७

२.३.२ बालश्रम सर्वेक्षण, २०८२ (दिक्तेल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिका, खोटाङ) १८

२.३.३ आलुखेती सर्वेक्षण (काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला) १९

२.४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालन भई आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नतिजा प्रकाशन हुने सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण २०

२.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चलन भएका सर्वेक्षण बाहेकका अन्य कार्यक्रमका प्रमुख नतिजा सम्बन्धी विवरण

२.५.१ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ को १६ वटा प्रतिवेदन २१

२.५.२ राष्ट्रिय लेखा अनुमानसँग सम्बन्धित प्रमुख सूचक २५

२.५.३ मूल्य तथा उत्पादन सूचकाङ्क २६

२.५.४ अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (International Comparison Program – ICP 2024) सँग सम्बन्धित मूल्य सूचकाङ्क २७

२.५.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट सञ्चालित तालिम/गोष्ठी कार्यक्रमबाट लाभान्वित सङ्ख्या २७

२.५.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम/सेमिनार गोष्ठीबाट लाभान्वित सङ्ख्या २८

२.५.७ विभिन्न सञ्चार माध्यमबाट लाभान्वित सङ्ख्या २८

२.६ सम्पादित प्रमुख कार्यक्रमहरूको उपलब्धि २८

परिच्छेद ३: माइलस्टोन, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

३.१ माइलस्टोन ३०

३.२ भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

३.२.१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र खर्चको सारांश तथा वित्तीय प्रगति ३२

३.२.२ भौतिक प्रगति ३४

३.२.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति ३५

परिच्छेद ४ः कानूनी प्रावधानको कार्यान्वयन अवस्था ३८

परिच्छेद ५ः आर्थिक प्रशासन

५.१ बेरूजु र बेरूजु फछ्र्यौटको अवस्था ४०

५.२ राजश्व ४०

५.३ भौतिक सम्पत्ति विवरण ४१

परिच्छेद ६ः समस्या, समाधानका उपाय, अवसर र चुनौती ४२

अनुसूचीहरू ४५

तालिका-सूची

तालिका १	संविधानमा उल्लेख भएका तथ्याङ्कसम्बन्धी विषय	७
तालिका २	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का माइलस्टोन सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका ३	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र खर्चको सारांश तथा वित्तीय प्रगति	३३
तालिका ४	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को भौतिक प्रगति (प्रतिशतमा)	३४
तालिका ५	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा)	३६
तालिका ६	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सङ्कलित राजश्व	४१
तालिका ७	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को भौतिक सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ८	समस्या र समाधानका उपाय	४२

चित्र-सूची

चित्र १.१	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको संगठन संरचना	३
चित्र १.२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय र कार्यक्षेत्र	४
चित्र ३.१	माइलस्टोनको प्रगति स्थिति	३१
चित्र ३.२	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सम्रग वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा)	३४
चित्र ३.३	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को समग्र भौतिक प्रगति (प्रतिशतमा)	३५
चित्र ३.४	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको चालुतर्फको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति	३७
चित्र ३.५	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको पुँजीगततर्फको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति	३७
चित्र ५.१	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको हालसम्मको बेरूजु	४०
चित्र ५.२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको हालसम्मको बेरूजु	४०

अनुसूची

अनुसूची १ः	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको संगठन संरचना	४६
अनुसूची २ः	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा पर्ने जिल्लाहरू र दरबन्दी विवरण	४७
अनुसूची ३ः	राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को तेस्रो बैठकका निर्णयहरू	४९
अनुसूची ४ः	राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को चौथो बैठकका निर्णयहरू	५०
अनुसूची ५ः	Microdata Catalogue मा भएका गणना/सर्वेक्षण	५४
अनुसूची ६ः	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशन	५६
अनुसूची ७ः	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशन	५७
अनुसूची ८ः	केही तस्विर	६०

सारांश

सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४१ र तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा ३३ ले सरकारी कार्यालयहरूले हरेक वर्ष वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ। त्यस्तै सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ लगायतका विभिन्न कानुनले नागरिकको सूचना प्राप्त गर्न पाउने अधिकारलाई स्थापित गरेका छन्। यिनै कानुनी व्यवस्थालाई आत्मसात गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र मातहतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादन गरेका कार्य सम्बन्धित सरोकारवाला समक्ष सम्प्रेषण गर्ने उद्देश्यले यो वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले योजना तथा नीति निर्माणका लागि सरकारलाई समयमै गुणस्तरीय तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने, देशको सामाजिक-आर्थिक अवस्थाको जानकारी दिने, तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण र संरक्षणमा संलग्न विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने, तथ्याङ्कीय गतिविधिहरूमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दै तथ्याङ्कीय प्रणालीको विकास गर्ने, तथ्याङ्कीय जनशक्तिको विकास गर्ने जस्ता कार्यहरूमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ। राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र मातहतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालित वार्षिक कार्यक्रम, प्रमुख उपलब्धि, माइलस्टोनको प्रगति, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति, बेरूजु र बेरूजु फछ्र्यौटको अवस्था, सङ्कलित राजश्व, भौतिक सम्पत्तिको विवरण, समस्या तथा समाधानका उपायहरू, चुनौती र अवसर यस प्रतिवेदनमा समेटिएका छन्।

यस प्रतिवेदनमा जम्मा छ वटा परिच्छेद रहेका छन्। परिच्छेद १ मा कार्यालयको परिचयसँगै कार्यालयको कार्यसम्पादनका नीतिगत तथा कानुनी आधारहरू उल्लेख गरिएको छ। परिच्छेद २ मा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का प्रमुख कार्यक्रमहरूको विवरणसँगै प्रमुख नतिजा र कार्यक्रमहरूको अपेक्षित उपलब्धि उल्लेख गरिएको छ। परिच्छेद ३ मा माइलस्टोन, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति उल्लेख गरिएको छ जसमा सम्पन्न हुन नसकेका केही महत्वपूर्ण कार्यक्रमका विषयसमेत उल्लेख छ। परिच्छेद ४ मा तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित कानुनी प्रावधानको कार्यान्वयन अवस्थाका बारेमा उल्लेख गरिएको छ। परिच्छेद ५ आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित छ जसमा बेरूजु र बेरूजु फछ्र्यौटको अवस्था, राजश्व, भौतिक सम्पत्तिसम्बन्धी विवरण उल्लेख गरिएको छ। अन्तिम परिच्छेदमा यस आर्थिक वर्षमा भोग्नु परेका समस्या तथा समाधानका उपाय, चुनौती र अवसर उल्लेख छ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले कुल ३७ र प्रत्येक तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले कुल २४ वटा प्रमुख कार्यक्रमहरू सम्पादन गरेका छन्। यसमा तीन वटा सर्वेक्षण (नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरूको सर्वेक्षण, बालश्रम सर्वेक्षण र आलुखेती सर्वेक्षण) सञ्चालन गरी नतिजा प्रकाशन, चार वटा सर्वेक्षण (व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण, केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागत अध्ययन/सर्वेक्षण र नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण) को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन, एउटा सर्वेक्षण (आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण) को १२ मध्ये नौ महिनाको तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य र गत आर्थिक वर्षको एउटा सर्वेक्षण (राष्ट्रिय होटेल तथा रेष्टुरेष्ट सर्वेक्षण) को नतिजा प्रकाशन रहेका छन्। सर्वेक्षण बाहेकका अन्य कार्यक्रममा १६ वटा राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को विषयक्षेत्रगत प्रतिवेदन, राष्ट्रिय लेखा अनुमानसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक प्रमुख सूचक, मूल्य तथा उत्पादन सूचकाङ्क र अन्य सालवसाली कार्यक्रम रहेका छन्।

वार्षिक बजेटमा विनियोजन भएका तीन वटा कार्यक्रम (राष्ट्रिय आर्थिक गणना, यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षण र नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण) सम्पन्न हुन सकेनन्। राष्ट्रिय आर्थिक गणनाका लागि आवश्यक बजेटभन्दा ज्यादै न्यून बजेट विनियोजनका कारण केही पूर्व तयारीका कार्यहरू मात्र सम्पन्न भयो। त्यस्तै नेपाल सरकार र विकास साझेदार संस्थाको सहकार्यमा गर्ने गरी तय भएका दुई वटा कार्यक्रम यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षण र नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण विकास साझेदार संस्थासँग सम्झौता हुन नसकेकाले कार्यान्वयन हुन सकेनन्।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको १५ वटा क्रियाकलाप र २९ वटा माइलस्टोन र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको ३ वटा क्रियाकलाप र ९ वटा माइलस्टोन रहेकोमा सबै क्रियाकलाप तथा माइलस्टोन सम्पन्न भएका छन्। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको चालुतर्फ ७२.५ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९३.५ प्रतिशत गरी कुल ७४.२ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको चालुतर्फ ७०.० प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९९.० प्रतिशत गरी कुल ७१.१ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। यसरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतको समग्रमा चालुतर्फ ७१.१ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९५.६ प्रतिशत गरी कुल ७२.५ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ।त्यस्तै भौतिक प्रगति हेर्दा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको चालुतर्फ ८४.० प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९७.७ प्रतिशत गरी कुल ८६.३ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको चालुतर्फ ८९.२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ १००.० प्रतिशत गरी कुल ९०.७ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ।यसरी

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतको समग्रमा चालुतर्फ ८६.२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९८.६ प्रतिशत गरी कुल ८८.१ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्म राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कुल बेरूजु रू. ४ करोड ५ लाख ५१ हजार रहेको छ जसमध्ये पेश्कीतर्फ रू. १२ लाख ६२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रू. ३ करोड ८१ लाख ७७ हजार र असुलउपर गर्नुपर्ने रू. ११ लाख १२ हजार रहेको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कुल बेरूजु रू. २९ लाख ९७ हजार रहेको छ जसमध्ये पेश्कीतर्फ रू. ६ लाख ७९ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रू. १४ लाख ३५ हजार र असुलउपर गर्नुपर्ने रू. ८ लाख ८३ हजार रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ मा लगति बेरूजु शून्य रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कुल रू. १४ लाख ७५ हजार ९२ रकम राजश्वबाट आम्दानी भएको छ।

परिच्छेद १
परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

विक्रम सम्वत् १९६८ मा तत्कालीन राणा प्रधानमन्त्री चन्द्र शमशेरको पालामा सञ्चालन गरिएको जनगणनालाई नेपालको पहिलो आधिकारिक तथ्याङ्कीय गतिविधि मानिएको छ। विक्रम सम्वत् २००७ अगाडि नेपालको तथ्याङ्कीय कार्य सम्पादन गर्नका लागि औद्योगिक व्यापारिक समाचार सङ्ग्रह अड्डा र जनसङ्ख्या गोश्वारा नामका दुईओटा अड्डाहरू क्रियाशील रहेका थिए। विक्रम सम्वत् २००७ मा ती दुवै अड्डालाई गाभेर सङ्ख्या विभाग स्थापना गरिएको थियो। विक्रम सम्वत् २००९ मा जनगणना ऐन जारी भएपछि उक्त विभागले पाँचौं जनगणना (२००९-२०११) सञ्चालन गरेको थियो।

पहिलो आवधिक योजना (विक्रम सम्वत् २०१३-२०१८) तर्जुमा गर्दा तथ्याङ्कको अभाव महसुस गरी तथ्याङ्कको क्षेत्र विस्तार गर्ने, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र यसका शाखा कार्यालयहरूको स्थापना गर्ने जस्ता महत्वपूर्ण विषयहरू उल्लेख गरेको पाइन्छ। फलस्वरूप जनता र मुलुकको ठोस हित हुने नीति निर्माण गर्न, सरकारी निकायहरूको प्रशासकीय निपुर्णता बढाउन र मुलुकको आर्थिक गतिविधि बारे यथार्थ ज्ञान प्राप्त गर्न, तथ्याङ्क सङ्कलन, सङ्ग्रह, प्रकाशन र विश्लेषण गर्ने उद्देश्य राखेर तथ्याङ्क ऐन, २०१५ जारी गरेको देखिन्छ। उक्त ऐनबमोजिम विक्रम सम्वत् २०१५ पुस १७ गते केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्थापना भएको थियो। विक्रम सम्वत् २०१७ मा तथ्याङ्क नियम जारी गरिनु र निजामती सेवा ऐन, २०४९ मा नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवा र तथ्याङ्क समूह गठन हुनु नेपालको तथ्याङ्कीय विकासक्रमका प्रमुख परिघटनाहरू हुन्। संस्थागत विकास क्रममा विक्रम सम्वत् २०५० मा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग मातहत ३३ वटा शाखा तथ्याङ्क कार्यालयहरू स्थापना भएका थिए। मुलुकको संघीय शासन प्रणाली अनुरूपको तथ्याङ्क ऐन, २०७९ जारी भएपछि विक्रम सम्वत् २०७९ साल असोज २७ गते साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग हालको राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा स्तरोन्नति भयो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट वक्तव्यमा विभिन्न सरकारी कार्यालयहरूको पुनर्संरचना गर्ने उल्लेख गरिएअनुसार साबिकमा रहेका ३३ वटा तथ्याङ्क कार्यालयहरूलाई विक्रम सम्वत् २०८१ साउन १ गतेबाट लागु हुने गरी १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूमा रूपान्तरण गरियो। ऐनले निर्दिष्ट गरेअनुसार राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको नेतृत्व नेपाल सरकारको विशिष्ट श्रेणी (सचिवस्तर) का प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीबाट भएको छ।

१.२ नेपालको राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली

आधिकारिक तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित कानुनी प्रावधान, पूर्वाधार तथा संस्थागत व्यवस्थाको समष्टिगत स्वरूपलाई राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली भनेर बुझिन्छ। यसले आधिकारिक तथ्याङ्कको उत्पादन, वितरण, प्रयोग, भण्डारण जस्ता क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न संगठित भएका तथ्याङ्कीय संगठन तथा एकाइहरूको समूहलाई प्रतिविम्बित गर्दछ। तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा ३ ले राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली स्थापना गर्ने विषय उल्लेख गरेको छ। जसअनुसार तथ्याङ्क ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम कार्यालय, सरकारी निकाय तथा सार्वजनिक संस्थाले सङ्कलन गरेको तथ्याङ्कको एकीकृत प्रणालीको रूपमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको स्थापना गर्ने विषय उल्लेख गरिएको छ। साथै, तथ्याङ्क नियमावली, २०८० को नियम ३ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा आवद्ध हुन पूरा गर्नुपर्ने आधारहरू उल्लेख गरिएको छ। एक सबल र भरपर्दो राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली स्थापना गरी गुणस्तरीय तथ्याङ्कको समयमै आपूर्ति गर्न आर्थिक वर्ष २०८१/८२ देखि २०८५/८६ सम्मका लागि "उन्नत तथ्याङ्क उन्नत जीवन"[1] को नारासहित "तथ्याङ्क प्रणालीको विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो" कार्यान्वयनमा छ।

१.३ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क ऐन, २०७९ बमोजिम विक्रम सम्वत् २०७९ आश्विन २७ गते तथ्याङ्कसम्बन्धी काम गर्न केन्द्रीय निकायका रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयअन्तर्गत राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको स्थापना भएको छ। यस कार्यालयको उद्देश्य, सांगठनिक स्वरूप, काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेका छन्।

१.३.१ उद्देश्य

- योजना तथा नीति तर्जुमाका लागि सरकारलाई समयमै गुणस्तरीय तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने र देशको सामाजिक-आर्थिक अवस्थाको जानकारी दिने,
- आर्थिक सामाजिक क्षेत्रको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रकाशन, प्रसार र संरक्षण गर्ने,
- तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण र संरक्षणमा संलग्न विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने,
- तथ्याङ्कीय गतिविधिहरूमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दै तथ्याङ्कीय प्रणालीको विकास गर्ने, र
- तथ्याङ्कीय जनशक्तिको क्षमता विकास गर्ने।

[1] UNSC

१.३.२ सांगठनिक स्वरूप

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा आर्थिक तथ्याङ्क महाशाखा, सामाजिक तथ्याङ्क महाशाखा, राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क महाशाखा र योजना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन महाशाखा गरी चारवटा महाशाखाहरू रहेका छन्। महाशाखाको नेतृत्व नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवाका राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीका उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीले गर्ने व्यवस्था रहेको छ। आर्थिक तथ्याङ्क महाशाखाअन्तर्गत चारवटा शाखा, सामाजिक तथ्याङ्क महाशाखाअन्तर्गत पाँचवटा शाखा, राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क महाशाखाअन्तर्गत चारवटा शाखा र योजना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन महाशाखाअन्तर्गत सातवटा शाखा गरी कुल २० वटा शाखा रहेका छन् (चित्र १.१)। मुलुकको ७७ वटै जिल्ला समेट्न तीनदेखि छ जिल्ला कार्यक्षेत्र रहने गरी १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय स्थापना भएका छन् (चित्र १.२)।

चित्र १.१ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको संगठन संरचना

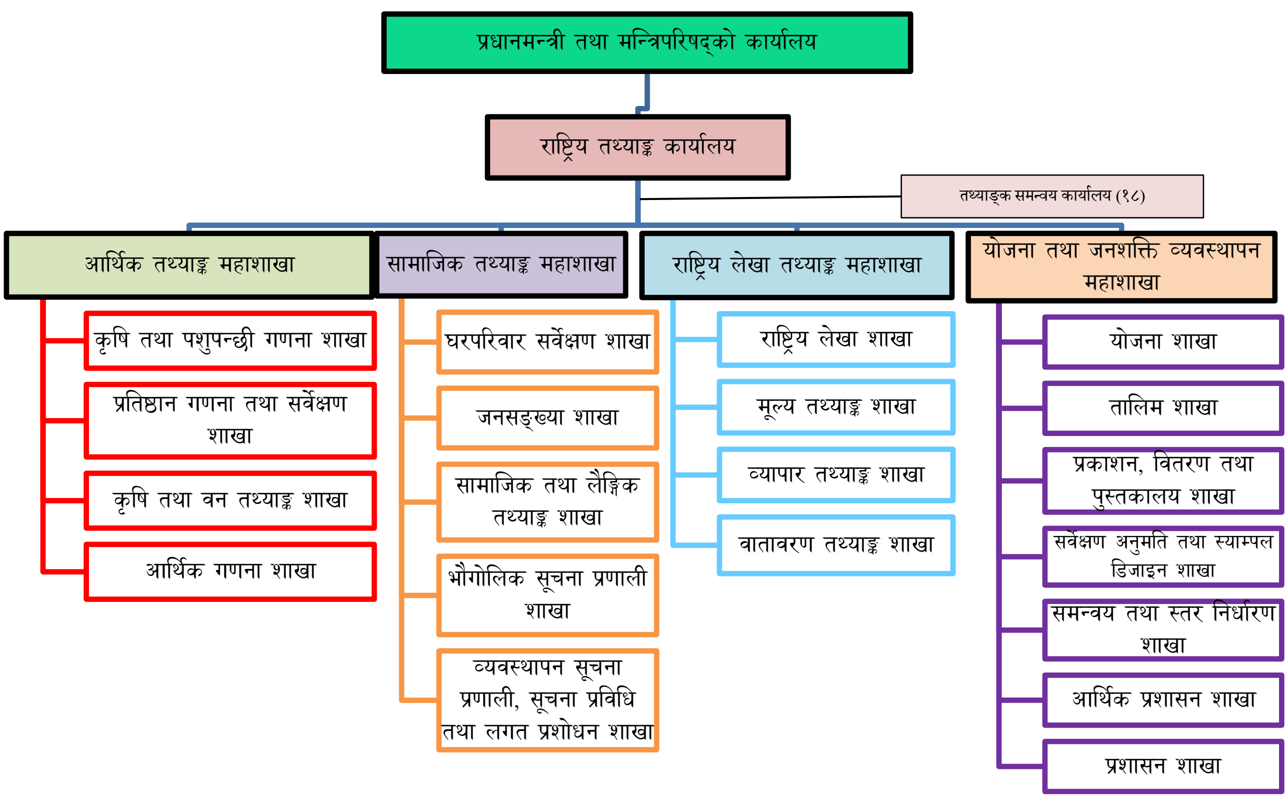

चित्र १.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय र कार्यक्षेत्र

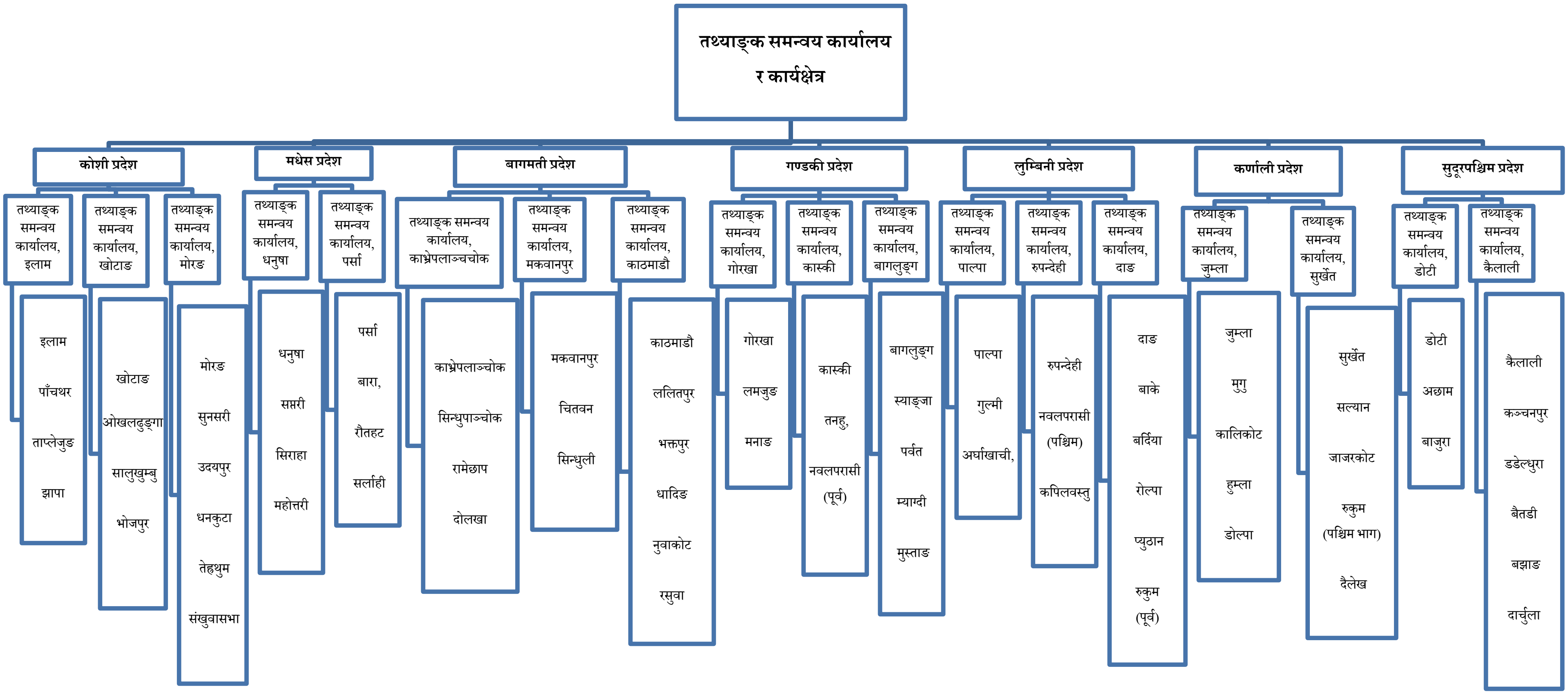

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका १८ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको लागि स्वीकृत संगठन संरचनाअनुसार सेवा र समूहका विभिन्न श्रेणीका पदहरू गरी कुल ४१४ दरबन्दी कायम रहेको छ। सोमध्ये राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा १२९ र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा २८५ दरबन्दी रहेको छ (अनुसूची १ र २)।

१.३.३ काम, कर्तव्य र अधिकार

तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा २४ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई देहायानुसार उल्लेख गरिएको छ।

(क) तथ्याङ्कसम्बन्धी नीति, योजना तथा रणनीतिको मस्यौदा तयार गरी परिषद्समक्ष पेश गर्ने,

(ख) राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको समुचित विकास, व्यवस्थापन, प्रवर्धन तथा सोको लागि अन्तरनिकाय समन्वय गर्ने,

(ग) कार्यालयले सङ्कलन गर्नुपर्ने तथ्याङ्कका लागि गणना, सर्वेक्षण लगायतका अन्य क्षेत्रगत तथ्याङ्कसम्बन्धी कार्य सञ्चालन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने,

(घ) योजना तर्जुमा तथा नीति निर्धारणका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहलाई आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने,

(ङ) तथ्याङ्कको स्तर निर्धारण तथा प्रमाणीकरणसम्बन्धी कार्य गर्ने,

(च) तथ्याङ्कसम्बन्धी अभिलेखको सुरक्षा गर्ने,

(छ) तथ्याङ्कसम्बन्धी विवरण प्रकाशन तथा वितरणको व्यवस्था गर्ने,

(ज) केन्द्रीय तथ्याङ्क (डाटा) बैङ्कको रूपमा कार्य गर्ने,

(झ) प्रदेश र स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको तथ्याङ्क प्राप्त गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा आबद्ध गर्ने,

(ञ) प्रदेश र स्थानीय तहको तथ्याङ्क प्रणालीको विकासमा सहयोग गर्ने,

(ट) प्रचलित कानुनबमोजिम तथ्याङ्क सङ्कलनसम्बन्धी काम गर्ने निकायको तथ्याङ्कसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग गर्ने,

(ठ) यस ऐनबमोजिम हुने तथ्याङ्क सङ्कलनसँग सम्बन्धित विषयको परीक्षण, अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने,

(ड) तथ्याङ्कसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षणसम्बन्धी काम गर्ने, र

(ढ) नेपाल सरकार वा आयोगले माग गरेको तथ्याङ्कसम्बन्धी विवरण वा सूचना उपलब्ध गराउने।

१.४ राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्

राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको समुचित विकास, व्यवस्थापन र अनुसन्धानसम्बन्धी कार्यको रेखदेख, निर्देशन, नियन्त्रण र नियमन गर्ने प्रयोजनका लागि तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा १९ बमोजिम राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्षको अध्यक्षतामा २६ सदस्यीय राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद् गठन भएको छ। ऐनको दफा २० मा परिषद्को बैठक वर्षको कम्तीमा दुईपटक बस्ने र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले परिषद्को सचिवालयको रूपमा कार्य गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को तेश्रो बैठक मिति २०८१ पौष १४ र चौथो बैठक २०८२ असार १८ गते सम्पन्न भएको छ। उक्त बैठकका निर्णयहरू अनुसूची ३ र अनुसूची ४ मा संलग्न गरिएको छ।

१.५ कार्यालयको कार्यसम्पादनका नीतिगत तथा कानुनी आधार

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कार्यसम्पादन गर्नका लागि नेपालको संविधान, तथ्याङ्क ऐन तथा नियमावली, तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, सोह्रौं योजना, नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्य प्रमुख नीतिगत व्यवस्था हुन्। राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कार्यसम्पादन गर्नका लागि विद्यमान रहेका प्रमुख नीतिगत तथा कानुनी आधार देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

१.५.१ नेपालको संविधान

विक्रम सम्वत् २०७२ मा जारी गरिएको नेपालको संविधानले तथ्याङ्कसँग सम्बन्धित विषयलाई महत्वका साथ उल्लेख गरेको पाइन्छ। यसले नेपालको राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीलाई स्पष्ट रूपमा विकेन्द्रित तथ्याङ्क प्रणालीको रूपमा स्थापित गरेको छ र संघको अधिकार क्षेत्रअन्तर्गत तथ्याङ्कको मानक र गुणस्तर कायम गर्ने विषय समावेश गरेको छ। यही क्षेत्राधिकारभित्र रही राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आफ्ना तथ्याङ्कीय गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने नीतिगत आधार प्राप्त गरेको छ (तालिका १)।

तालिका १ः संविधानमा उल्लेख भएका तथ्याङ्कसम्बन्धी विषय

क्र.सं.	धारा	विषय	तथ्याङ्कसम्बन्धी उल्लेखित विषय
१	धारा २८	गोपनीयताको हक	तथ्याङ्कको गोपनीयता कानुनबमोजिम बाहेक अनतिक्रम्य हुने।
२	धारा ५१	राज्यका नीतिहरूको खण्ड (च) विकाससम्बन्धी नीतिको बुँदा नं. ८ र खण्ड (ज) सामाजिक न्याय र समावेशीकरणसम्बन्धी नीतिको बुँदा नं. ४	जनसाङ्ख्यिक तथ्याङ्कलाई अद्यावधिक गर्दै राष्ट्रिय विकास योजनासँग आवद्ध गर्ने। बालबच्चाको पालनपोषण, परिवारको हेरचाह जस्ता काम र योगदानलाई आर्थिक रूपमा मूल्याङ्कन गर्ने।
३	धारा ८४	प्रतिनिधि सभाको गठन उपधारा (१) को खण्ड (क) र उपधारा (२)	जनसङ्ख्यालाई निर्वाचन क्षेत्र निर्धारणको आधार मानिएको।
४	धारा १७६	प्रदेश सभाको गठन उपधारा (२) र (६)	समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबमोजिम उम्मेदवारी दिँदा जनसङ्ख्याको आधारमा प्रतिनिधित्व हुने।
५	धारा २५९	राष्ट्रिय समावेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार (१ (छ))	राष्ट्रिय जनगणना तथा मानव विकास सूचकाङ्कलाई आधार बनाउनुपर्ने।
६	धारा २८१	विशेष अधिकारको समीक्षा तथा पुनरावलोकन	राष्ट्रिय जनगणना तथा मानव विकास सूचकाङ्कलाई आधार बनाउनुपर्ने।
७	धारा २८६	निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण आयोगको उपधारा (५) र (६)	निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण गर्दा जनसङ्ख्यालाई मुख्य आधार मान्ने।
८	अनुसूची ५	संघको अधिकार सूची (बुँदा १३)	केन्द्रीय तथ्याङ्क (राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय मानक र गुणस्तर)
९	अनुसूची ६	प्रदेशको अधिकार सूची (बुँदा ६)	प्रदेश तथ्याङ्क

क्र.सं.	धारा	विषय	तथ्याङ्कसम्बन्धी उल्लेखित विषय
१०	अनुसूची ८	स्थानीय तहको अधिकार सूची (बुँदा ६, १३, १७)	स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन, स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन।
११	अनुसूची ९	संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको साझा सूची (बुँदा ११	व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्याङ्क।

नोटः संविधानको अनुसूची ५, ६, ८ र ९ मा उल्लेख भएका अधिकार सूचीलाई नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७३ माघ १८ को निर्णयबमोजिम विस्तृतीकरण गरी कार्यान्वयनमा आएको छ ।

१.५.२ तथ्याङ्क ऐन, २०७९ र तथ्याङ्क नियमावली, २०८०

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कार्य सञ्चालन गर्ने मुख्य कानुनी आधार तथ्याङ्क ऐन, २०७९ हो। यस ऐनमा भएका प्रमुख प्रावधान देहायबमोजिम रहेका छन्।

- विकेन्द्रित राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली अवलम्बन गरिएको,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को व्यवस्था गरिएको,
- तथ्याङ्कसम्बन्धी काम गर्न केन्द्रीय निकायको रूपमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय रहने व्यवस्था रहेको,
- कार्यालयको नेतृत्व नेपाल सरकार विशिष्ट श्रेणीको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीबाट हुने व्यवस्था गरिएको,
- कम्प्युटर डाटाबेस, गणना, तथ्याङ्क, विद्युतीय अभिलेख, राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली, सर्वेक्षणको विषय समावेश गरिएको,
- अन्य निकायले तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने विधि तोकिएको,
- अन्य सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थाले तथ्याङ्क सङ्कलन गर्नसक्ने र सो तथ्याङ्क राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको अभिन्न अङ्ग हुने,
- तथ्याङ्क सङ्कलक, उत्पादक तथा तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताको दायित्व उल्लेख गरिएको,
- विद्युतीय अभिलेख, तथ्याङ्कको प्रयोग तथा पहुँचसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको,
- तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने अनुमतिसम्बन्धी व्यवस्था रहेको,
- तथ्याङ्कसम्बन्धी राष्ट्रिय मानक र गुणस्तरका आधार तोकिएको,

- तथ्याङ्क परीक्षण गर्ने अधिकारको प्रावधान रहेको,
- केन्द्रीय डाटा बैङ्कको व्यवस्था गरिएको, र
- तथ्याङ्कसम्बन्धी कार्यको वार्षिक कार्य विवरण सहितको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको।

तथ्याङ्क ऐनका प्रावधान सहज ढंगले कार्यान्वयन गर्नका लागि तथ्याङ्क नियमावली, २०८० नेपाल सरकारबाट पारित भई कार्यान्वयनमा आइसकेको छ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले सम्पादन गर्ने कार्यहरू नेपालका कानुन, नीति, योजना, निर्देशिका, कार्यविधिका अतिरिक्त अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलित विधि तथा सिद्धान्तले समेत निर्देशित गर्दछ। यस्ता सिद्धान्तमा संयुक्त राष्ट्रसंघीय तथ्याङ्क आयोगले अनुमोदन गरेका आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्त, PARIS 21 को सुझाव, तथ्याङ्कमा प्राविधिक सहयोगसम्बन्धी असल अभ्यासहरूको घोषणा, अन्तर्राष्ट्रिय तथ्याङ्क सञ्चालन गर्ने सिद्धान्त, तथ्याङ्कको लागि माराकेस कार्ययोजना आदि पर्दछन्।

१.५.३ तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो (आर्थिक वर्ष २०८१/८२ - २०८५/८६)

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, प्रथम (आर्थिक वर्ष २०७५/७६-२०७९/८०) को अवधि समाप्त भइसकेको छ। उक्त रणनीतिको समीक्षाको आधारमा तथ्यमा आधारित नीति निर्माण, अनुगमन एवम् मूल्याङ्कनको लागि आवश्यक तथ्याङ्क आपूर्ति गर्न र तथ्याङ्क क्षेत्रमा आएका नवीन अभ्यासहरूको प्रयोग गर्दै एक सबल र भरपर्दो राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली स्थापना गर्न आगामी वर्षमा चाल्नुपर्ने कदमहरूको पहिचानसहित तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो (२०८१/८२-२०८५/८६) मिति २०८२ असार ९ गते नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको छ। यस रणनीतिका दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति र प्राथमिकताका क्रियाकलाप देहायबमोजिम रहेका छन्।

दूरदृष्टि (Vision): एकीकृत, समन्वयात्मक र सबल राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको विकास।

लक्ष्य (Mission): सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धिसम्बन्धी नीति तथा निर्णय प्रक्रियाका लागि सङ्घीय शासन प्रणालीसापेक्ष गुणस्तरीय तथ्याङ्क उत्पादन, आपूर्ति र उपयोग पद्धति विकास गर्ने।

रणनीतिक उद्देश्यहरू (Strategic Objectives)

१. सङ्घीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तथ्याङ्क प्रणाली सुदृढीकरणका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्ने,
२. तथ्याङ्कीय कार्यमा संलग्न निकायहरूबिच प्रभावकारी समन्वय प्रणाली विकास गर्ने,
३. तथ्यमा आधारित नीति निर्माण तथा निर्णय प्रक्रियाका लागि आवश्यक गुणस्तरीय तथ्याङ्कको नियमित आपूर्ति गर्ने।

प्राथमिकताका क्रियाकलाप

१. कार्यान्वयनका लागि स्पष्ट निर्देशिका तथा कार्यविधि
२. राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को सशक्तिकरण
३. संस्थागत स्मृति र ज्ञानको हस्तान्तरण
४. वैकल्पिक स्रोतहरूबाट गुणस्तरीय तथ्याङ्क उत्पादन
५. वास्तविक समय तथ्याङ्कको उत्पादन
६. प्रयोगकर्तामैत्री प्रकाशन र खुला तथ्याङ्क प्रणाली
७. अनुसन्धान तथा तालिमको लागि संस्थागत व्यवस्था
८. प्रदेश तथा स्थानीय तहको क्षमता विकास
९. अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय र स्रोत परिचालन

१.५.४ सोह्रौं योजना (आर्थिक वर्ष २०८१/८२ - २०८५/८६)

वि.सं. २०१३ मा पहिलो पञ्चवर्षीय योजना (२०१३-२०१८) तर्जुमा गर्दादेखि नै तथ्याङ्कको महत्व र आवश्यकतालाई प्रमुखताका साथ उल्लेख गरिँदै आएको पाइन्छ। सोह्रौं योजनाको रूपान्तरणकारी रणनीति अन्तर्गत तथ्याङ्कसम्बन्धी निम्न विषय उल्लेख गरिएको छ।

- एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- सरकारी निकायहरूबिच समन्वय र सहकार्यको लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को भूमिका सुदृढ एवं प्रभावकारी बनाउने, र
- गणना तथा सर्वेक्षण सञ्चालन र तथ्याङ्क सङ्कलनका वैकल्पिक स्रोत तथा विधिहरू उपयोग गरी तथ्याङ्क उत्पादन तथा आपूर्तिमा सुधार गर्ने।

१.५.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नं. ३१ मा तथ्याङ्कसम्बन्धी देहायका विषयहरू समावेश गरिएका छन्।

- राष्ट्रिय लेखा अनुमानको आधार वर्ष परिवर्तन गर्ने,
- तीनै तहबाट उत्पादित तथ्याङ्क तथा सूचना राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण प्रणालीमा समावेश गरी आवश्यक तथ्याङ्क सहजै उपलब्ध हुने व्यवस्था गर्ने, र
- सार्वजनिक निकायका विद्युतीय प्रशासनिक अभिलेख प्रणालीहरूबिच अन्तरआबद्धता कायम गर्ने।

१.५.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्य

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्यको बुँदा नं. २६९ मा तथ्याङ्कसम्बन्धी देहायका विषयहरू समावेश गरिएका छन्।

- राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्कको आधार वर्ष परिवर्तन गर्न गणना तथा सर्वेक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणलाई अद्यावधिक गरी एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको विकास गर्ने, र
- दोस्रो आर्थिक गणना, २०८२ को पूर्वतयारी कार्य सम्पन्न गर्ने।

परिच्छेद २ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का प्रमुख कार्यक्रम र उपलब्धि

२.१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का प्रमुख कार्यक्रमहरू

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण, केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागत सर्वेक्षण, राष्ट्रिय आर्थिक गणना, आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण, नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सेवा पुर्‍याउने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण, नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण, नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, बालश्रमसम्बन्धी सर्वेक्षण, आलु खेती सर्वेक्षण, राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तन लगायतका कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन भएको थियो। विनियोजित बजेटबाट सम्पादित भएका प्रमुख कार्यक्रम देहायबमोजिम रहेका छन्।

२.१.१ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सम्पादित प्रमुख कार्यक्रम

१. व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२ सञ्चालन,
२. राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेण्ट सर्वेक्षण, २०८० को नतिजा प्रकाशन,
३. निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन,
४. केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागतको तथ्याङ्क सङ्कलन,
५. वन तथा मत्स्य तथ्याङ्क अद्यावधिक,
६. राष्ट्रिय आर्थिक गणना सञ्चालनको लागि आवश्यक पूर्वतयारी (प्रश्नावली तथा गणना पुस्तिकाको मस्यौदा, आर्थिक र प्रशासनिक मापदण्ड तयार),
७. नेपाल तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिस्टर (Statistical Business Register) निर्माणका लागि तथ्याङ्क अद्यावधिक (आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ४२ जिल्ला र २०८०/८१ मा ४६ जिल्लाको सूची अद्यावधिक),
८. नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण सञ्चालनको लागि आवश्यक पूर्वतयारी (प्रश्नावली तथा गणना पुस्तिकाको मस्यौदा तयारी, प्रारम्भिक स्याम्पल डिजाइन तयार, इन्ट्री एप्लिकेसनको मस्यौदा तयार),
९. नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, चौथोबाट गरिबी तथ्याङ्कको लघुक्षेत्र अनुमान (Small Area Estimation) तयारी,
१०. राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को १६ वटा थप प्रतिवेदन प्रकाशन,

११. राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्कमा आधारित ब्रोसर, मासिक बुलेटिन तथा लिफलेट प्रकाशन,
१२. सन् २०२१ देखि २०५१ सम्मको जनसङ्ख्या प्रक्षेपण,
१३. राष्ट्रिय अपाङ्गता सर्वेक्षणको पूर्वतयारी (प्रश्नावली तथा गणना पुस्तिका मस्यौदा),
१४. नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०८१ को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन,
१५. विभिन्न १०० वटा स्थानीय तहका गणना क्षेत्र नक्साङ्कन (Enumeration Area Map) को अद्यावधिक,
१६. त्रैमासिक, वार्षिक र प्रादेशिक राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क प्रकाशन,
१७. Sequence of Accounts अन्तर्गत उत्पादन लेखा (Production Accounts) तयार,
१८. राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तनको लागि लेखा परीक्षण, फलफूल, स्वास्थ्य डायग्नोष्टिक र नर्सरी अध्ययन सञ्चालन,
१९. त्रैमासिक अवधिको औद्योगिक उत्पादक मूल्य, निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य, कृषि उत्पादक मूल्य र औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क प्रकाशन,
२०. अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (ICP) अन्तर्गत उपभोग्य वस्तु/सेवाको मूल्य सर्वेक्षण, मेसिनरी उपकरणको सर्वेक्षण, निर्माण सामग्रीहरूको मूल्य सर्वेक्षण तथा आवासीय घर/अपार्टमेन्ट भाडा सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन,
२१. आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षणको तथ्याङ्क सङ्कलन,
२२. नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सेवा पुर्याउने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण सञ्चालन तथा नतिजा प्रकाशन,
२३. राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को तेस्रो र चौथो बैठक सञ्चालन तथा निर्णय कार्यान्वयन,
२४. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक समीक्षा तथा प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन,
२५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रमको अभिमुखीकरण तथा त्रैमासिक र अर्धवार्षिक समीक्षा,
२६. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट तर्जुमा र माइलस्टोन तयारी,
२७. तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरूको अनुगमन तथा कार्यालयको निरीक्षण,
२८. तथ्याङ्कीय क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम (अफिसियल स्टाटिस्टिक्स, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तथ्याङ्कीय क्षेत्रमा भएका नयाँ अवधारणा अभ्यास, Report Writing, R, Stata, GIS, CSPro,

Sample Design, Quality of Data Assurance र Data Processing, Cleaning and Analysis) सञ्चालन,

२९. Statistical Pocket Book 2024, Nepal in Figure 2025, नेपालको तथ्याङ्कीय झलक २०८२, त्रैमासिक तथ्याङ्क गतिविधि, तथ्याङ्क डायरी, कार्यालयको ब्रोसर प्रकाशन,

३०. Micro Data Catalogue मा गणना/सर्वेक्षण अद्यावधिक (अनुसूची ५)

३१. सर्वेक्षण अनुमति प्रणालीसम्बन्धी निर्देशिका तयारी तथा अभिमुखीकरण,

३२. सर्वेक्षण अनुमति प्रदान (सरकारी २, गैरसरकारी २ र UN Agency २),

३३. पुँजी निर्माणसम्बन्धी अध्ययन सञ्चालन,

३४. राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण (NDP) को अद्यावधिक तथा समीक्षा,

३५. नेपालस्तरीय पेसा वर्गीकरणको तयारी,

३६. प्रशासनिक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन, र

३७. कार्यालयको वेबसाइट, कार्यालयको फेसबुक पेज, जनगणना वेवसाइट, कृषि गणना वेवसाइट, कार्यालयको ट्विटर, Microdata Catalogue, NSO Data Portal मार्फत विद्युतीय सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गरिएको।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशन सूची अनुसूची ६ मा उल्लेख गरिएको छ।

२.१.२ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूबाट सम्पादित प्रमुख कार्यक्रम

१. व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

२. निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

३. मत्स्य तथा वनको सूचीकरणसम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

४. सात अस्थायी बालीको उत्पादन लागत सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

५. आर्थिक गणनाको तथ्याङ्क आवश्यकता विषयमा २७ वटा प्रदेश/जिल्ला तहमा सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया/गोष्ठी सञ्चालन,

६. ३४ वटा जिल्लामा आर्थिक गणनाको प्रश्नावली परीक्षण,

७. नेपाल तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिष्टर निर्माणको तथ्याङ्क अद्यावधिक कार्यका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

८. राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तनसम्बन्धी चार वटा अध्ययनको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

९. राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तनका लागि गणना तथा सर्वेक्षणहरूसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग २६ जिल्लामा अन्तरक्रिया,

१०. त्रैमासिक तथा वार्षिक राष्ट्रिय लेखासम्बन्धी स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

११. त्रैमासिक औद्योगिक उत्पादन तथा मूल्य सूचकाङ्कको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१२. अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (ICP) सम्बन्धी मूल्य तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१३. अगुवा कृषकबाट कृषिजन्य उत्पादकको मूल्य तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१४. निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सर्वेक्षणसम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१५. आन्तरिक पर्यटक सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१६. नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सेवा पुऱ्याउने संस्थाहरू (NPISHs) को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा सुपरिवेक्षण,

१७. वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, २०८१ प्रकाशन,

१८. ५६ वटा स्थानीय तहहरूमा तथ्याङ्कीय साक्षरता तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन,

१९. थप ८१ वटा स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण (NDP) को अनुशिक्षण तथा पोर्टलमा डाटा इन्ट्री,

२०. ४५ वटा स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण (NDP) को कार्यान्वयनसम्बन्धी समीक्षा,

२१. विभिन्न सूचक सहितको ६ वटा प्रदेशको वस्तुगत विवरण, २२ वटा स्थानीय तहको प्रोफाइल र १२ वटा जिल्लाको ब्रोसर प्रकाशन,

२२. काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा आलु खेती सर्वेक्षण, २०८१ सञ्चालन गरी नतिजा प्रकाशन,

२३. खोटाङ जिल्लाको दिक्तेल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिकामा बालश्रम सर्वेक्षण, २०८१ सञ्चालन गरी नतिजा प्रकाशन, र

२४. गण्डकी प्रदेशमा पर्यटकीय गतिविधि, २०८१ को तथ्याङ्क सङ्कलन तथा प्रतिवेदन प्रकाशन।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशन सूची अनुसूची ७ मा उल्लेख गरिएको छ।

२.२ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालन भई २०८१/८२ मा नतिजा सार्वजनिक गरिएका सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेण्ट सर्वेक्षण, २०८० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालन भई यस आर्थिक वर्षमा नतिजा प्रकाशन भएको हो। उक्त सर्वेक्षणको संक्षिप्त विवरण यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ।

२.२.१ राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेण्ट सर्वेक्षण, २०८०

उद्देश्यः

- सन्दर्भ वर्ष (आ.व.२०७९/८०) मा देशभर सञ्चालनमा रहेका आवास तथा भोजनसम्बन्धी आर्थिक क्रियाकलाप गर्ने प्रतिष्ठानहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण, व्यवस्थापन, प्रकाशन तथा वितरण गर्ने र अर्थतन्त्रमा यस क्षेत्रले पुऱ्याएको योगदानको मापन गर्न आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने,
- नीति निर्माता, योजनाविद्, अनुसन्धानकर्ता तथा अन्य प्रयोगकर्ताहरूलाई यस क्षेत्रसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने।

सूचीकरण कार्यः

- प्रतिष्ठानहरूको सूची विक्रम सम्वत् २०७५ मा सम्पन्न राष्ट्रिय आर्थिक गणनाबाट लिइएको।
- तारे होटल तथा रिसोर्ट सञ्चालनका लागि अनुमति पाएका प्रतिष्ठानहरूको सूची पर्यटन विभागबाट लिइएको।

मूख्य स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यः आर्थिक वर्ष २०८०/८१

नतिजा प्रकाशनः २०८१ पुस १७ गते

प्रमुख नतिजाः

- ✓ आवास तथा भोजन सेवा प्रदान गर्ने जम्मा प्रतिष्ठानः १,४२,२२३
- ✓ संलग्न व्यक्तिहरूको सङ्ख्याः ३,८७,७४७
- ✓ रोजगार व्यक्तिहरूको सङ्ख्याः १,०६,४५९
- ✓ तलब, ज्याला र सुविधा वापतको जम्मा खर्चः रू. २० अर्ब ६१ करोड ५० लाख
- ✓ सञ्चालन खर्चः रू. २ खर्व १६ अर्ब ७३ करोड ८३ लाख
- ✓ सेवा उत्पादन वापतको आम्दानीः रू. ३ खर्व २६ अर्ब १ करोड ४ लाख
- ✓ कुल मूल्य अभिवृद्धिः रू. १ खर्व ९ अर्ब २७ करोड १ लाख

२.३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालन भई नतिजा प्रकाशन भएका सर्वेक्षणसम्बन्धी विवरण

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सर्वेक्षण सञ्चालन भई नतिजा समेत प्रकाशन भएका जम्मा तीन वटा सर्वेक्षण छन् – नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण, २०८१, बालश्रम सर्वेक्षण, २०८२ (दित्केल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिका) र आलुखेती सर्वेक्षण, २०८१ (काभ्रेपलाञ्चोक) जसको संक्षिप्त विवरण यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ।

२.३.१ नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण, २०८१

उद्देश्यः राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तनका लागि तथ्याङ्क उपलव्ध गराउने।

सूचीकरण कार्यः राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०७५ को सूची प्रयोग गरिएको।

मुख्य स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यः २०८१ माघ देखि २०८२ वैशाख

नतिजा प्रकाशनः २०८२ असार

प्रमुख नतिजाः

- **व्यक्तिहरूको संलग्नता सङ्ख्या**
  - ✓ बेतलबी (Unpaid): पुरूष १,१५,१९९, महिला ९१,६९७, जम्मा २,०६,८९५
  - ✓ तलबी (Paid): पुरूष २९,५९१, महिला २५,०७९, जम्मा ५४,६७१
  - ✓ संस्थागत करार (Institutional hired): ४३५
- **रोजगारीमा संलग्नमध्ये अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू**
  - ✓ पुरूष २,२२२, महिला १,६२९, जम्मा ३,८५१
- **कर्मचारीहरूको तलब ज्याला (प्रतिवर्ष)**
  - ✓ जम्माः रू. १२ अर्ब ३९ करोड २७ लाख ७८ हजार
  - ✓ प्रति कर्मचारीः रू. २ लाख २७ हजार
  - ✓ प्रति संस्थाः रू. ९ लाख ८ हजार
- **सञ्चालन खर्च (प्रतिवर्ष)**
  - ✓ रू. ४५ अर्ब ५२ करोड ८४ लाख ६० हजार
- **आय (प्रतिवर्ष)**
  - ✓ रू. ८६ अर्ब ५८ करोड ५१ लाख ३९ हजार

२.३.२ बालश्रम सर्वेक्षण, २०८२ (दिक्तेल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिका)

उद्देश्यः

✓ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङबाट सञ्चालित यस सर्वेक्षणको उद्देश्य दिक्तेल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिकामा ५ देखि १७ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूको बालश्रमको अवस्था पत्ता लगाउनु हो।

सूचीकरण कार्यः मुख्य तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सँगसँगै

मुख्य स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यः २०८२/०२/१५ देखि २०८२/३/२४

नतिजा प्रकाशनः २०८२/०३/३१

प्रमुख नतिजाः

- ✓ बालश्रममा रहेको बालबालिकाहरूः २२.० प्रतिशत (४८.६ प्रतिशत बालक, ५१.४ प्रतिशत बालिका)
    - ○ आर्थिक काममाः ४७.९ प्रतिशत बालक, ५२.१ प्रतिशत बालिका
    - ○ घरायसी उपभोगका वस्तु उत्पादनमाः ४७.६ प्रतिशत बालक, ५२.४ प्रतिशत बालिका
- ✓ बालश्रम भएका घरपरिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत
    - ○ कृषिः ८५.१ प्रतिशत
    - ○ तलब वा ज्यालाः ४.९ प्रतिशत
    - ○ स्वरोजगार/साना व्यवसायः २.७ प्रतिशत
    - ○ वैदेशिक रोजगारी/विप्रेषणः ७.३ प्रतिशत

२.३.३ आलु खेती सर्वेक्षण (काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला)

उद्देश्यः काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको आलुखेती गरिएको क्षेत्रफल, उत्पादन, संलग्न जनशक्ति, आदिको विश्लेषण गरी आलु खेतीको प्रवर्धन, योजना र कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग पुऱ्याउने।

सूचीकरण कार्यः २०८१ कार्तिक ४ गते देखि पुस २५ गतेसम्म

मुख्य स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यः २०८१ माघ १ गते देखि चैत्र २५ गतेसम्म

नतिजा प्रकाशनः २०८२ असार ३१

प्रमुख नतिजाः

- ✓ कृषक परिवारः ५,४५०
- ✓ खेती गरेको क्षेत्रफलः ३४,५०१ रोपनी
- ✓ उत्पादनः २,८०,२३५ क्विन्टल

- ✓ कुल खर्चः रू. ५५ करोड १९ लाख
- ✓ कुल आम्दानीः रू. १ अर्ब ७३ लाख
- ✓ कुल नाफाः ४५ करोड ५४ लाख

२.४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सर्वेक्षण सञ्चालन भई आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नतिजा प्रकाशन हुने सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सर्वेक्षणको नाम	सूचीकरण	मुख्य तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य	नतिजा प्रकाशन
२.४.१	व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२	२०८१ असोजदेखि मंसिर सम्म	२०८१ माघदेखि २०८२ जेठसम्म	२०८२ भदौ
२.४.२	निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण, २०८१	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा परिषद् र विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूको सूचीलाई फ्रेमको रूपमा लिइएको	२०८२ वैशाखदेखि असारसम्म	२०८२ कात्तिक
२.४.३	केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागत अध्ययन सर्वेक्षण, २०८१	राष्ट्रिय कृषिगणना, २०७८ को फ्रेम प्रयोग भएको	२०८१ माघदेखि २०८२ असारसम्म	२०८२ भदौ
२.४.४	आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण, २०८१/८२	मुख्य तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सँगसँगै	२०८१ असोजदेखि २०८२ असोजसम्म	२०८२ चैत
२.४.५	नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०८१	२०८० मंसिरदेखि चैतसम्म	२०८१ मंसिरदेखि २०८२ बैशाखसम्म	२०८२ मंसिर

२.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालन भएका सर्वेक्षण बाहेकका अन्य कार्यक्रमका प्रमुख नतिजासम्बन्धी विवरण

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सर्वेक्षणबाहेक केही महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएको छ जसलाई देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

२.५.१ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को थप १६ वटा प्रतिवेदन

१. नेपालमा एकल महिला (Single Women in Nepal, Thematic Report-III)

- कुल घरपरिवारमध्ये १४ प्रतिशत घरपरिवारमा कम्तीमा एकजना एकल महिला
- एकल महिला रहेका घरपरिवारमध्ये १२ प्रतिशत घरपरिवारमा कम्तीमा एकजना विधवा महिला र दुई प्रतिशत घरपरिवारमा विधवा बाहेकका अन्य एकल महिला (सम्बन्ध विच्छेद, भिन्न बसेको र ३५ वर्ष वा सोभन्दा माथिका अविवाहित महिला)
- कुल घरपरिवारमध्ये ३१.५ प्रतिशत घरपरिवारमा महिला घरमुली रहेकोमा ७ प्रतिशत घरपरिवारमा एकल महिला तथा ६ प्रतिशत घरपरिवारमा विधवा महिला घरमुली

२. नेपालमा प्रजननदर (Fertility in Nepal, Thematic Report-IV)

- कुल प्रजननदर १.९४ प्रति महिला
- कोरा जन्मदर १४.२ प्रति हजार जन्म (बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा न्यून र कर्णाली प्रदेशमा उच्च)

३. नेपालमा आन्तरिक बसाइँसराइ (Internal Migration in Nepal, Thematic Report-V)

- आन्तरिक बसाइँसराइ दर २९.२ प्रतिशत (बागमती प्रदेशमा आउनेको जनसङ्ख्या बढी)

४. नेपालमा अन्तर्राष्ट्रिय बसाइँसराइ (International Migration in Nepal, Thematic Report-VI)

- प्रवासनको प्रवृत्ति ७.५ प्रतिशत (पुरूष ८२.२ प्रतिशत, महिला १७.८ प्रतिशत)

- अनुपस्थित जनसंख्याको आधा हिस्सा २० देखि २९ वर्ष उमेर समूहका

५. नेपालमा जनसाङ्ख्यिक लाभांश (Demographic Dividend in Nepal, Thematic Report-VII)

- १५ वर्षमुनिको जनसङ्ख्या २७.८ प्रतिशत र ६५ वर्षभन्दा माथिको जनसङ्ख्या ६.९ प्रतिशत आश्रित जनसङ्ख्या
- जनसाङ्ख्यिक लाभांश सूचकाङ्क (Demographic Dividend Index – DDI) ०.७० रहेको जसले नेपालको जनसाङ्ख्यिक अवस्थाले मध्यावधि चरण पार गरेको देखाउँछ

६. नेपालको जनसङ्ख्या प्रक्षेपण (Population Projections for Nepal 2021-2051, Thematic Report-VIII)

- मध्यम परिदृष्यअनुसार नेपालको जनसङ्ख्या विक्रम सम्वत् २१०८ मा ३ करोड ३५ लाख पुग्नेछ जसको औसत वार्षिक वृद्धिदर (०.३५-०.५५ प्रतिशत) सम्म रहनेछ।

७. मृत्युको अवस्था (Mortality in Nepal, Thematic Report-IX)

- सन्दर्भ अवधिमा १,९२,१७८ घरपरिवारमध्येबाट कुल १,९८,४६३ जनाको मृत्यु भएको (५८ प्रतिशत पुरुष, ४२ प्रतिशत महिला)
- मत्यु भएको घरपरिवारमध्ये करिब ९७ प्रतिशत परिवारमा एक जनाको मात्र मृत्यु, तीन प्रतिशत परिवारमा दुई जनाको मृत्यु।कुनै कुनै परिवारमा छ जना सदस्यको मृत्यु भएको।

८. नेपालमा बुढ्यौलीको अवस्था (Ageing Situation in Nepal, Thematic Report-X)

- ६० वर्ष वा सोभन्दा माथिको उमेर समूहको जनसङ्ख्या १०.२ प्रतिशत रहेको
- ६० वर्ष वा सोभन्दा माथिको उमेर समूहमा पर्ने समग्र बुढ्यौली सूचकाङ्क ३६.७ (गण्डकी प्रदेशका जिल्लाहरूमा उच्चतम बुढ्यौली सूचकाङ्क)

९. नेपालमा बोलिने भाषाहरू (Languages in Nepal, Thematic Report-XI)

- १२४ वटा मातृभाषा, ११७ दोस्रो भाषा र १२४ पुर्ख्यौली भाषा

१०. नेपालमा वैवाहिक स्थिति (Nuptiality in Nepal, Thematic Report-XII)

- नेपालमा कुल जनसङ्ख्याको ३८ प्रतिशत अविवाहित पुरूष र २८ प्रतिशत अविवाहित महिला
- पारपाचुके भएका र छुट्टिएका महिलाहरूको सङ्ख्या ०.६५ प्रतिशत

११. नेपालमा मानिने धर्महरू (Religions in Nepal, Thematic Report-XIII)

- नेपालमा करिब ८१.२ प्रतिशत हिन्दु, ८.२ प्रतिशत बौद्ध, ५.१ प्रतिशत इस्लाम, ३.२ प्रतिशत किराँत र १.८ प्रतिशतले इसाई धर्म अपनाएका

१२. नेपालमा किशोरकिशोरी तथा युवाको अवस्था (Asolescents and Youth in Nepal, Thematic Report-XIV)

- २०.१ प्रतिशत किशोरकिशोरी (१०-१९ वर्ष) र १९.७ प्रतिशत युवा (१५-२४ वर्ष)
- किशोरकिशोरीको समग्र साक्षारतादर ९५.९ प्रतिशत र युवाको ९३.८ प्रतिशत
- पहिलोपटक विवाह गर्दाको औसत उमेर पुरूषमा २५.५ वर्ष र महिलामा २१.८ वर्ष

१३. नेपालमा सहरीकरण र विकास (Urbanization and Development in Nepal, Thematic Report-XV)

- वार्षिक औसत जनसङ्ख्या वृद्धिदर ०.९२ प्रतिशत (नगरपालिकाको वृद्धिदर १.३६ प्रतिशत, गाउँपालिकाको ०.११ प्रतिशत)
- मानव विकास सूचकाङ्क राष्ट्रिय औसतभन्दा बढी बागमती प्रदेश र गण्डकी प्रदेशमा। सबैभन्दा न्यून मधेस प्रदेशमा।
- बहुआयामिक गरिबी सबैभन्दा बढी कर्णाली प्रदेशमा (३९.५ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम बागमती प्रदेशमा (७ प्रतिशत)।

१४. श्रमशक्ति तथा आर्थिक क्रियाकलापको अवस्था (Labour Force and Economic Activities in Nepal, Thematic Report-XVI)

- १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको उमेर समूहको ६५.५ प्रतिशत आर्थिक रुपले सक्रिय जनसङ्ख्या
- आर्थिक रुपले सक्रिय जनसङ्ख्याको सबैभन्दा ठुलो उमेर समूह २५-२९ वर्ष
- आर्थिक रुपले सक्रिय जनसङ्ख्या सबैभन्दा धेरै बागमती प्रदेशमा र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा

१५. दलितसम्बन्धी तथ्याङ्कीय प्रतिवेदन

- कुल जनसङ्ख्याको १३.४ प्रतिशत दलित जनसङ्ख्या
- कुल दलितमध्ये पहाडी दलित ८.६ प्रतिशत र तराई दलित ४.८ प्रतिशत
- जम्मा दलित घर परिवार सङ्ख्या ८,७०,१५० रहेको जसमध्ये अति न्यून वर्गमा ३६ प्रतिशत, न्यून वर्गमा २४.४ प्रतिशत, मध्यम वर्गमा १९.५ प्रतिशत, उच्च वर्गमा १३.९ प्रतिशत र अति उच्च वर्गमा ६.२ प्रतिशत रहेको

१६. निर्वाचन क्षेत्रअनुसार जनसाङ्ख्यिक प्रतिवेदन

- सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्याः काठमाडौं क्षेत्र न. २ (०.९ प्रतिशत)
- सबैभन्दा कम जनसङ्ख्याः मनाङ (०.०२ प्रतिशत)
- सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वृद्दिदरः भक्तपुर क्षेत्र न. २ (४.५६ प्रतिशत)
- सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या वृद्धिदरः रामेछाप क्षेत्र न. १ (१.६७ प्रतिशत)
- सबैभन्दा बढी निरक्षरः रौतहट क्षेत्र नं. २ (४७.६ प्रतिशत निरक्षर)
- सबैभन्दा बढी बेरोजगारः महोत्तरी क्षेत्र नं. २ (अक्सर सक्रियमध्ये १३.९ प्रतिशत जनसङख्या बेरोजगार)

२.५.२ राष्ट्रिय लेखा अनुमानसँग सम्बन्धित प्रमुख सूचक

(क) राष्ट्रिय

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७९/८०	२०८०/८१ प.	२०८१/८२ प्रा.
१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर उपभोक्ताको मूल्यमा (आधार वर्षः २०६७/६८)	प्रतिशत	१.८७	३.६७	४.६१
२	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा (आधार वर्षः २०६७/६८)	प्रतिशत	२.१६	३.३६	३.९९
३	अर्थतन्त्रको आकार (प्रचलित मूल्यमा मापन गरिएको उपभोक्ताको मुल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन)	रू दश लाख	५३६६९९६	५७०९०९७	६१०७२२१
४	प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	US$ (डलर)	१३९३	१४४३	१४९६
५	प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय (प्रचलित मूल्यमा)	US$ (डलर)	१४१०	१४६७	१५१७
६	प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	US$ (डलर)	१७६५	१८६४	१९४०
७	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतको रूपमा अन्तिम उपभोग खर्च	प्रतिशत	९३	९४	९३
८	कुल गार्हस्थ्य बचत (जिडीपीको प्रतिशत)	प्रतिशत	७.२	६.२	६.६
९	कुल राष्ट्रिय बचत (जिडीपीको प्रतिशत)	प्रतिशत	३३.९	३५.४	३६.२
१०	कुल स्थिर पुँजी निर्माण (जीडिपीको प्रतिशत)	प्रतिशत	२४.६	२४.३	२४.१

नोटः प. - परिमार्जित, प्रा. – प्रारम्भिक

(ख) प्रादेशिक

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	आर्थिक वर्षः २०८१/८२ (प्रारम्भिक)						
			कोशी	मधेस	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम
१	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा (आधार वर्षः २०६७/६८)	प्रतिशत	२.७३	३.८८	४.५६	४.८८	४.०८	४.१२	२.७१
२	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर उपभोक्ताको मूल्यमा (आधार वर्षः २०६७/६८)	प्रतिशत	३.३४	४.५०	५.१८	५.५१	४.७०	४.७४	३.३२
३	प्रादेशिक अर्थतन्त्रको आकार (प्रचलित मूल्यमा मापन गरिएको उपभोक्ताको मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन)	रू. दश लाख	९७०७४३	८०३९७०	२२३०२३३	५४८१६१	८६८८९६	२५५५९१	४२९६२६
४	प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	US$ (डलर)	१४०१	९३२	२६०१	१६२०	१२०१	१०८९	११५३

२.५.३ मूल्य तथा उत्पादन सूचकाङ्क

क. औद्योगिक उत्पादन तथा मूल्यसम्बन्धी नियमित सूचकाङ्क

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ देखि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा Manufacturing Production Index (MPI) २२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने सोही अवधिमा Manufacturing Production Price Index (MPPI) ५५ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ।

आ.व.	२०७१/७२	२०७२/७३	२०८०/८१	२०८१/८२		
				प्रथम त्रैमासिक	दोश्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक
MPI	१००	९०.२	१२२.६	१२३	१२६.२	१३०.९
MPPI	१००	१०८.८	१५५	१५९.४	१६०.६	१६२.६

ख. निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकाङ्क

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ देखि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा Input Price Index of Construction Sector- IPICS ४९.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ।

आ.व.	२०७१/७२	२०७२/७३	२०८०/८१	२०८१/८२		
				प्रथम त्रैमासिक	दोश्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक
IPICS	१००	११८.१	१४९.६	१५०.२	१५१.७	१५३.७

ग. कृषि वस्तुहरूको उत्पादकको मूल्य सूचकाङ्क

आर्थिक वर्ष २०६९/७० देखि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा Agriculture Producer Price Index (APPI) ७८.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ।

आ.व.	२०६९/७०	२०७०/७१	२०८०/८१	२०८१/८२		
				प्रथम त्रैमासिक	दोश्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक
APPI	१००	१०६.३	१७८.६	१८९	१८७.७	१८५

२.५.४ अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (International Comparison Program-ICP 2024) सँग सम्बन्धित मूल्य सूचकाङ्क

- ✓ अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रमसँग सम्बन्धित घरपरिवार उपभोग्य वस्तु/सेवाको मूल्य सर्वेक्षण, निर्माण क्षेत्रको मूल्य सर्वेक्षण, मेसिनरी सामानहरूको मूल्य सर्वेक्षण र आवासीय घर अपार्टमेन्टहरूको भाडा सर्वेक्षण कार्यको फिल्ड कार्य सम्पन्न गरी सङ्कलित तथ्याङ्क ICP Apps मा इन्ट्री गरी नियमित रूपमा ADB मा रिपोर्टिङ गरेको।
- ✓ Asian Development Bank/World Bank ले GDP को Basic Heading सँग सम्बन्धित Purchasing Power Parity (PPP) र Price level index (PLI) सहितका सूचकहरू प्रकाशन गर्ने।

२.५.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट सञ्चालित तालिम/गोष्ठी कार्यक्रमबाट लाभान्वित सङ्ख्यासम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

क्र.सं.	कार्यक्रम	सहभागी सङ्ख्या
१	तथ्याङ्कीय क्षमता अभिवृद्धि (आन्तरिक)	१,०८४
२	तथ्याङ्कीय साक्षरता एवम् क्षमता अभिवृद्धि (बाह्य)	१,१७२
३	सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया	५४२
४	नतिजा/प्रतिवेदन सार्वजनिक कार्यक्रम	१,२४०
	जम्मा	**४,०३८**

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय

क्र.सं.	कार्यक्रम	सहभागी सङ्ख्या
१	तथ्याङ्कीय क्षमता अभिवृद्धि (आन्तरिक)	१०८
२	तथ्याङ्कीय साक्षरता एवम् क्षमता अभिवृद्धि (बाह्य)	२,४९१
३	सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया	२,८३९
	जम्मा	**५,४३८**

२.५.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अन्तर्राष्ट्रिय सेमिनार/तालिम/गोष्ठीमा सहभागी भई लाभान्वित सङ्ख्या

क्र.सं.	कार्यक्रम	सहभागी सङ्ख्या
१	सेमिनार/कन्फ्रेन्स	२०
२	तालिम	२२
३	गोष्ठी	१०
	जम्मा	**५२**

२.५.७ विभिन्न सञ्चार माध्यमबाट लाभान्वित सङ्ख्या

क्र.सं.	कार्यक्रम	प्रयोगकर्ता संख्या (हालसम्म)
१	जनगणनाको वेवसाइट	४,२८,०००
२	कृषिगणनाको वेवसाइट	२,७९,६९७

२.६ सम्पादित प्रमुख कार्यक्रमको उपलब्धि

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादित कार्यक्रमबाट भएका उपलब्धि देहायबमोजिम रहेका छन्।

- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको समुचित विकास र व्यवस्थापनमा सहयोग पुगेको,
- राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तन गर्न आवश्यक पर्ने प्रमुख तथ्याङ्क उपलब्ध भएको,
- छोटो अवधिको अर्थतन्त्रको दिशानिर्देश भएको,
- होटल तथा रेष्टुरेण्ट, व्यावसायिक कुखुरापालन र गैरनाफामूलक संस्थामा सिर्जना भएका रोजगारी, लगानी तथा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको मापन भएको,
- औद्योगिक उत्पादक मूल्य, निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य र कृषि उत्पादक मूल्य सूचकाङ्कबाट उत्पादकस्तरमा मूल्यमा हुने परिवर्तन मापन भएको,
- औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्कबाट त्रैमासिक रूपमा उत्पादनमा भएको परिवर्तन मापन भएको,
- क्रयशक्ति समतामा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (GDP in terms of PPP) तयार भएको,
- आर्थिक क्षेत्रका सर्वेक्षणका लागि आवश्यक नमुना फ्रेम तयार भएको,

- महिला तथा बालबालिकालगायत ४२ वटा दिगो विकास लक्ष्यको सूचकको अद्यावधिक हुने,
- गणनाक्षेत्र नक्साङ्कनबाट गणना तथा सर्वेक्षणको तथ्याङ्क सङ्कलनको योजना, फिल्ड कार्य र प्रसारमा योगदान भएको,
- राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण (NDP) को प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क अद्यावधिक भएको,
- सर्वेक्षण अनुमतिप्राप्त गरेका निकायबाट सञ्चालन हुने तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरू स्तरीय अवधारणा, परिभाषा र विधिअनुसार सञ्चालन भई तथ्याङ्क उत्पादनमा दोहोरोपना हट्ने, र
- नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा मूल्याङ्कनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध भएको।

परिच्छेद ३

माइलस्टोन, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

३.१ माइलस्टोन

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा देहायबमोजिमका १८ वटा क्रियाकलाप र ३८ वटा माइलस्टोन रहेका छन्। यीमध्ये राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको १५ वटा क्रियाकलाप र २९ वटा माइलस्टोन र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको ३ वटा क्रियाकलाप र ९ वटा माइलस्टोन रहेका छन् (तालिका २, चित्र ३.१)।

तालिका २: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का माइलस्टोनसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	क्रियाकलाप	माइलस्टोन सङ्ख्या
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय		
१	व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२ सञ्चालन गर्ने	३
२	राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेष्ट सर्वेक्षणसम्बन्धी कार्य गर्ने	१
३	निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षणसम्बन्धी कार्य गर्ने	३
४	दोस्रो राष्ट्रिय आर्थिक गणनाको पूर्वतयारीका कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने	३
५	व्यावसायिक रजिष्टर अद्यावधिक कार्य गर्ने	२
६	राष्ट्रिय लेखा अनुमान तथ्याङ्कको आधार वर्ष परिवर्तन	३
७	त्रैमासिक मूल्य तथा उत्पादन सूचकाङ्क तयारी तथा प्रकाशन गर्ने	१
८	नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सेवा पुऱ्याउने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण कार्य	३
९	राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्कीय तथा विषयगत प्रतिवेदनहरू प्रकाशन गर्ने	१
१०	नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०२४ सञ्चालन गर्ने	२
११	स्थानीय तहका गणनाक्षेत्र नक्साङ्कनका लागि भौगोलिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने	१
१२	राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को बैठक सञ्चालन गर्ने	१
१३	तथ्याङ्क वर्ष/हातेपुस्तक तयारी	३

क्र.सं.	क्रियाकलाप	माइलस्टोन संख्या
१४	तथ्याङ्कीय सर्वेक्षण सञ्चालन गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसँग सर्वेक्षण अनुमति प्रणालीसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्य सञ्चालन गर्ने	१
१५	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण कार्यान्वयन गर्ने	१
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय		
१६	बालश्रमसम्बन्धी सर्वेक्षण सञ्चालन गर्ने (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)	३
१७	आलु खेतीको सर्वेक्षण गर्ने (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक)	३
१८	पर्यटकीय गतिविधि, २०८१ तथ्याङ्कसम्बन्धी कार्य (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की)	३
कुल		३८

चित्र ३.१: माइलस्टोनको प्रगति स्थिति

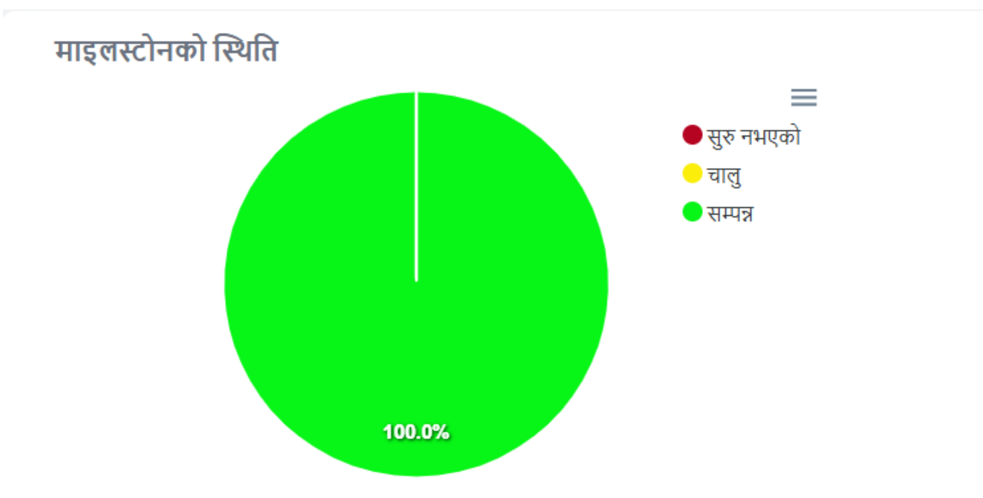

स्रोतः एकीकृत अनलाइन अनुगमन प्रणाली (https://monitoring.opmcm.gov.np)

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कुल ३८ वटा माइलस्टोनमध्ये सम्पूर्ण माइलस्टोन सम्पन्न भएको छ।

३.२ भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा विनियोजन भएका कार्यक्रममा तीन वटा सर्वेक्षण (नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरूको सर्वेक्षण, बालश्रम सर्वेक्षण र आलु खेती सर्वेक्षण) सञ्चालन गरी नतिजा प्रकाशन, चार वटा सर्वेक्षण (व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण, केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागत अध्ययन/सर्वेक्षण र नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण) को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन, एउटा सर्वेक्षण (आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण) को १२ मध्ये नौ महिनाको तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य र गत आर्थिक वर्षको एउटा सर्वेक्षण (राष्ट्रिय होटेल तथा रेष्टुरेष्ट सर्वेक्षण) को नतिजा प्रकाशन भएको छ। वार्षिक बजेटमा विनियोजन भएका तीन वटा कार्यक्रम (राष्ट्रिय आर्थिक गणना, यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षण र नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण) सम्पन्न हुन सकेनन्। राष्ट्रिय आर्थिक गणनाका लागि आवश्यक बजेटभन्दा ज्यादै न्यून बजेट विनियोजनका कारण केही पूर्वतयारीका कार्यहरू मात्र सम्पन्न गर्न सकियो। नेपाल सरकार र विकास साझेदार संस्थाको सहकार्यमा गर्ने गरी तय भएका दुई कार्यक्रम यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षण र नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण विकास साझेदार संस्थासँग सम्झौता हुन नसकेकाले कार्यक्रम हुन सकेनन्।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको वित्तीय र भौतिक प्रगति यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ।

३.२.१ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र खर्चको सारांश तथा वित्तीय प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको लागि कुल रू. ८० करोड ९६ लाख ३३ हजार बजेट विनियोजन भएको थियो जसमा चालुतर्फ रू. ७६ करोड ९८ लाख ४३ हजार र पुँजीगततर्फ रू. ३ करोड ९७ लाख ९० हजार रूपैयाँ रहेको थियो। विनियोजित बजेटमध्ये चालुतर्फ रू. १३ करोड ७४ लाख र पुँजीगततर्फ २४ लाख १८ हजार रोक्का/खर्च गर्न नमिल्ने भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र खर्चको सारांश तथा वित्तीय प्रगति यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ (तालिका ३, चित्र ३.२)।

तालिका ३: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र खर्चको सारांश तथा वित्तीय प्रगति

क्र.स.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	बजेट (रू. हजारमा)			रोक्का/खर्च गर्न नमिलेको (रू. हजारमा)			खर्च (रू. हजारमा)			वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा)		
			चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
१	३०१०८०११	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय	३८८,४७६	२४,६९०	४१३,१६६	११६,३३२	१,५७९	११७,९११	१९७,४१९	२१,६०५	२१९,०२५	७२.५	९३.५	७४.२
२	३०१०८०१२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरू	३८१,३६७	१५,१००	३९६,४६७	२१,०६८	८३९	२१,९०७	२५२,१५७	१४,११३	२६६,२७०	७०.०	९९.०	७१.१
३	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गत कार्यालयको समग्र		७६९,८४३	३९,७९०	८०९,६३३	१३७,४००	२,४१८	१३९,८१८	४४९,५७६	३५,७१८	४८५,२९५	७१.१	९५.६	७२.५

*वित्तीय प्रगतिको गणना गर्दा राष्ट्रिय आर्थिक गणना, नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण र यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षणका लागि विनियोजित बजेट रोक्का/खर्च गर्न नमिलेका कारण समावेश गरिएको छैन।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको चालुतर्फ ७२.५ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९३.५ प्रतिशत गरी कुल ७४.२ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको चालुतर्फ ७०.० प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९९.० प्रतिशत गरी कुल ७१.१ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। यसरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतको समग्रमा चालुतर्फ ७१.१ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९५.६ प्रतिशत गरी कुल ७२.५ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ।

चित्र ३.२: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को समग्र वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा)

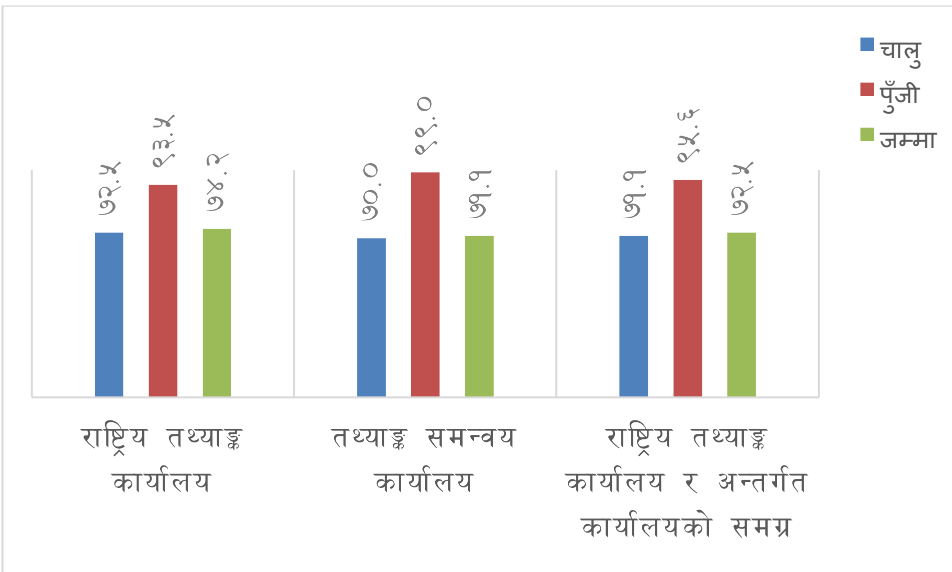

३.२.२ भौतिक प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गत कार्यालयको भौतिक प्रगति यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ (तालिका ४, चित्र ३.३)।

तालिका ४: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को भौतिक प्रगति (प्रतिशतमा)

क्र.स.	कार्यालय कोड	कार्यालय	चालु	पुँजीगत	जम्मा
१	३०१०८०११	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय	८४.०	९७.७	८६.३
२	३०१०८०१२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरू	८९.२	१००.०	९०.७
३	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गत कार्यालयको समग्र		८६.२	९८.६	८८.१

*भौतिक प्रगतिको गणना गर्दा राष्ट्रिय आर्थिक गणना, नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण र यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षणका लागि विनियोजित बजेट रोक्का/खर्च गर्न नमिलेका कारण समावेश गरिएको छैन।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको चालुतर्फ ८४.० प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९७.७ प्रतिशत गरी कुल ८६.३ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको चालुतर्फ ८९.२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ १००.० प्रतिशत गरी कुल ९०.७ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ। यसरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्तर्गतको समग्रमा चालुतर्फ ८६.२ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ९८.६ प्रतिशत गरी कुल ८८.१ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ।

चित्र ३.३: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को समग्र भौतिक प्रगति (प्रतिशतमा)

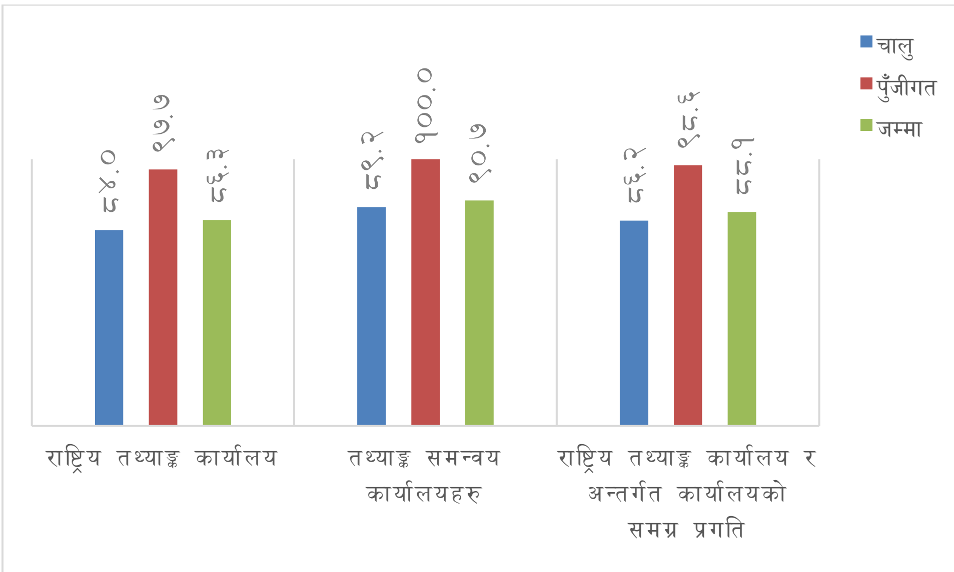

३.२.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति देहायबमोजिम रहेको छ (तालिका ५, चित्र ३.४ र चित्र ३.५)।

तालिका ५: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा)

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरू	भौतिक प्रगति		वित्तीय प्रगति	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, इलाम	८९.६	१००	८२.७	७६.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ	८५.३	१००	७४.३	१००.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ	९६.५	१००	७१.६	८९.७
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, धनुषा	९५.८	१००	७४.८	१००.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, पर्सा	७१.५	१००	५१.३	९७.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक	९०.२	१००	६५.९	८९.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मकवानपुर	६२.६	१००	५०.३	९९.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काठमाडौं	९९.२	१००	५९.२	८२.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, गोरखा	७५.९	१००	५८.४	७९.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की	९७.३	१००	८७.९	९१.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, बागलुङ	७५.४	१००	४२.६	९८.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही	९५.७	१००	८७.८	१००.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, पाल्पा	६५.१	१००	५०.५	९१.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ	९६.६	१००	७८.४	९१.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, जुम्ला	९४.९	१००	७०.४	८४.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत	९९.२	१००	८६.४	९६.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी	८४.३	१००	७१.१	१००.०
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कैलाली	९९.५	१००	७०.९	१००.०

*भौतिक तथा वित्तीय प्रगतिको गणना गर्दा अनिवार्य दायित्व समावेश गरिएको छैन।

चित्र ३.४: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको चालुतर्फको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

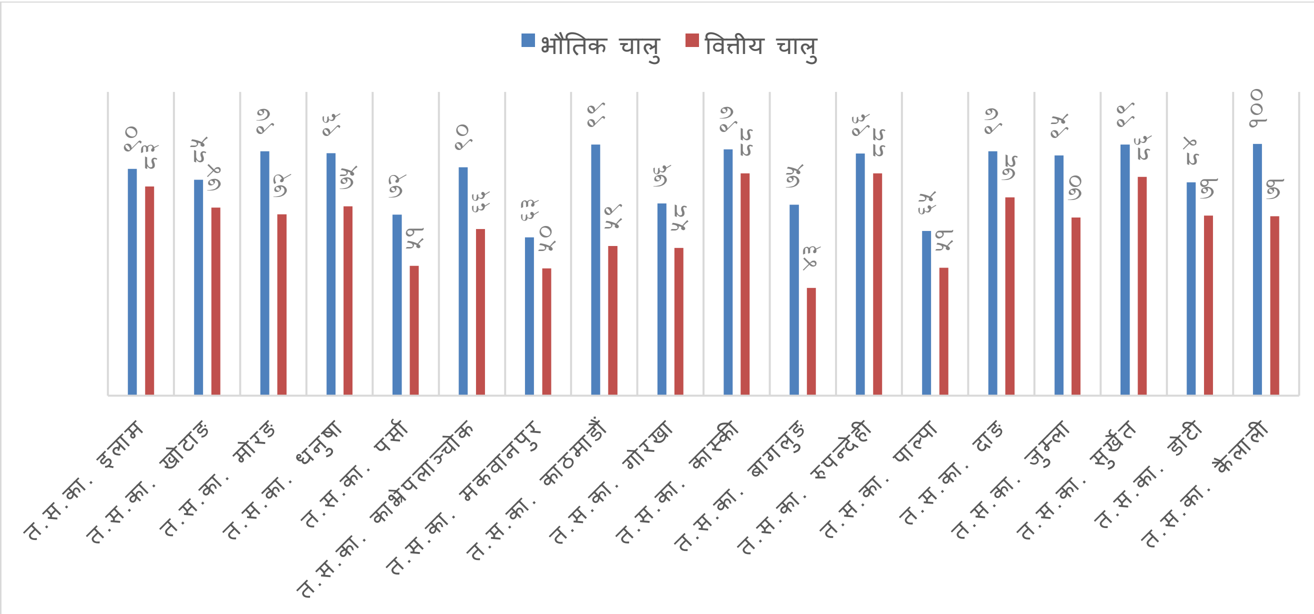

चित्र ३.५: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको पुँजीगततर्फको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

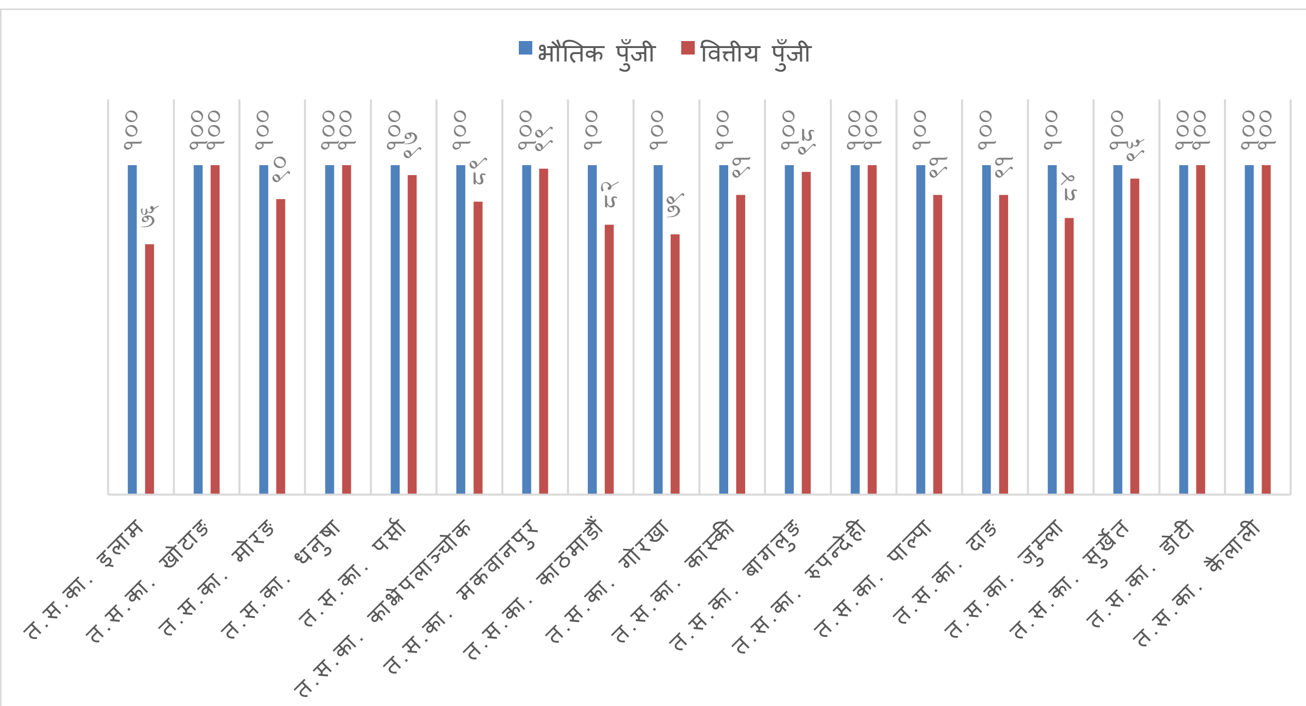

परिच्छेद ४

कानुनी प्रावधानको कार्यान्वयन अवस्था

क्र.सं.	कानुनी प्रावधान	कार्यान्वयन अवस्था
१	तथ्याङ्क ऐन, २०७९ तथा तथ्याङ्क नियमावली, २०८०	तथ्याङ्क सङ्कलन अनुमति प्रदान कार्यान्वयन (दफा ८)
		राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को तेस्रो र चौथो बैठक सम्पन्न गरिएको (दफा २०)
		राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को बैठक सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ स्वीकृत (दफा २० को उपदफा (७))
		तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो स्वीकृत (दफा २१)
		अन्तरनिकाय तथ्याङ्क कार्य समूह गठन (दफा २२)
		विभिन्न विषयमा निर्देशिका तथा कार्यविधि तयार गर्न छ वटा कार्यदल गठन भई प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरिएको (दफा ३६ को उपदफा (१) र (२))
		तथ्याङ्क सार्वजनिक, सम्प्रेषण तथा वितरणसम्बन्धी कार्यविधि कार्यान्वयनमा आएको। सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्क वितरण भैरहेको। (दफा ३६ को उपदफा (२) को खण्ड (ख))
२	तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो	नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०८२ असार ९ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको।
३	सोह्रौं योजना	राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्द्वारा गठित समितिबाट एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टल सञ्चालन र व्यवस्थापनको लागि अवधारणापत्र स्वीकृत भएको।
		सरकारी निकायहरूबिच समन्वय र सहकार्यको लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को बैठक निर्धारित समयमा सम्पन्न भएको।
४	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्य	राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्कको आधार वर्ष परिवर्तन गर्न निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण, नाफा नकमाई घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने संस्थाहरू (NPISHs) को सर्वेक्षण, व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, केही अस्थायी बालीको अध्ययन सर्वेक्षण तथा

		लेखापरीक्षण, फलफूल, स्वास्थ्य डायग्नोष्टिक र नर्सरी सम्बन्धी अध्ययन सम्पन्न गरिएको।
		राष्ट्रिय तथ्यगत पोर्टलमा थप ८१ वटा स्थानीय तहको विवरण अद्यावधिक भएको।
		दोस्रो आर्थिक गणनाको पूर्वतयारी कार्य अन्तर्गत मस्यौदा प्रश्नावली तथा निर्देशिका तयार गरिएको।
५	राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समिति (NDAC) र मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (MDAC) को बैठकका निर्णयहरू	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयसँग सम्बन्धित सबै निर्णय तोकिएको समयावधिमा सम्पन्न गरिएको।
६	सचिव बैठकका निर्णयहरू	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयसँग सम्बन्धित सबै निर्णय तोकिएको समयावधिमा सम्पन्न गरिएको। संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेस गरिएको।

परिच्छेद ५

आर्थिक प्रशासन

५.१ बेरूजु र बेरूजु फछ्यौंटको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्म राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कुल बेरूजु रू. ४ करोड ५ लाख ५१ हजार रहेको छ जसमध्ये पेश्कीतर्फ रू. १२ लाख ६२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रू. ३ करोड ८१ लाख ७७ हजार र असुलउपर गर्नुपर्ने रू. ११ लाख १२ हजार रहेको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कुल बेरूजु रू. २९ लाख ९७ हजार रहेको छ जसमध्ये पेश्कीतर्फ रू. ६ लाख ७९ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रू. १४ लाख ३५ हजार र असुलउपर गर्नुपर्ने रू. ८ लाख ८३ हजार रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ मा लगति बेरूजु शून्य रहेको छ। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा समावेश भएको बेरूजुमा साबिकको तथ्याङ्क कार्यालय र विभिन्न गणनाका समयमा स्थापना भएका जिल्लास्थित कार्यालयहरू समेत पर्दछन्।

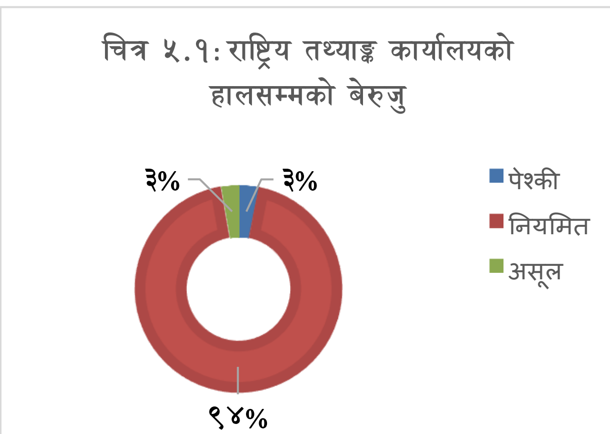

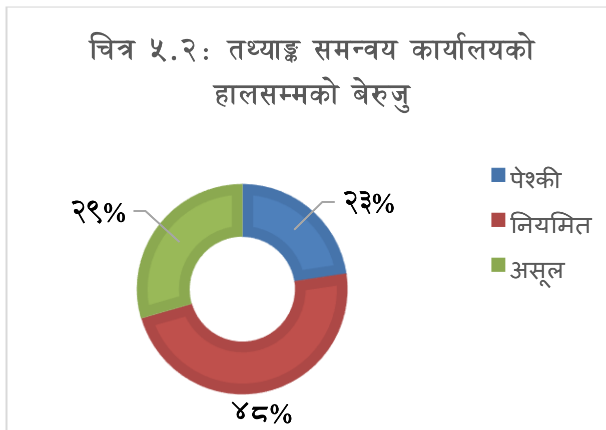

५.२ राजश्व

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कुल रू. १४ लाख ७५ हजार ९२ राजश्व देहायबमोजिमको शीर्षकबाट आम्दानी भएको छ।

तालिका ६: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सङ्कलित राजश्व

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	राजस्व विवरण	राजस्व आम्दानी
१	१४२१२	सरकारी सम्पत्तिको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	३६०,०००.०४
२	१४२१३	अन्य बिक्रीबाट प्राप्त रकम (Microdata बिक्री समेत)	१,०६२,६९२.२५
४	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२६,०००.००
५	१४५२९	अन्य राजस्व	२६,४००.००
		कुल जम्मा	**१,४७५,०९२.२९**

५.३ भौतिक सम्पत्ति विवरण

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को भौतिक सम्पत्तिको विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन्।

तालिका ७: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को भौतिक सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय	१८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय
१	जग्गा भएका कार्यालय	१	६
२	कार्यालयको भवन आफ्नै भएका कार्यालय	३	६
३	पिकअप गाडी	४	६
४	जिप	५	१
५	कार	८	१
६	मोटरसाइकल	७३	४५
७	स्कुटर	१४	२

परिच्छेद ६

समस्या, समाधानका उपाय, अवसर र चुनौती

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले कार्यसम्पादन गर्ने क्रममा विभिन्न किसिमका नीतिगत, संरचनागत, स्रोतसाधनजन्य तथा व्यवस्थापकीय समस्या भोग्दै आएको छ। यस परिच्छेदमा प्रमुख समस्या, समाधानका उपाय तथा भावी कार्यदिशाका बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ (तालिका ८)।

तालिका ८: समस्या र समाधानका उपाय

क्र.सं.	समस्या	समाधानका उपाय
१	राष्ट्रिय आर्थिक गणना, दोस्रोको लागि न्यून बजेट विनियोजन हुनु।	• मध्यमकालीन खर्च संरचनामा पेस भएबमोजिम गणना तथा सर्वेक्षणका लागि पूर्वानुमान गरिएको बजेट कार्यक्रम सञ्चालन हुने आर्थिक वर्षहरूमा उपलब्ध हुनुपर्ने। • राष्ट्रियस्तरका गणना तथा सर्वेक्षणहरूका लागि आवश्यक पर्ने बजेट क्रमशः आन्तरिक स्रोतबाट व्यहोर्न सकिने गरी दायरा, विधि र अन्य व्यवस्थापकीय कार्य गर्नुपर्ने।
२	नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण (चौथो) र यौनिक तथा लैङ्गिक सर्वेक्षण विकास साझेदार संस्था र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको सहकार्यमा हुने गरी बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरिएकोमा विकास साझेदारहरूसँग समयमा समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर हुन नसक्नु।	• विकास साझेदारहरूसँगको सहकार्यमा सञ्चालन गरिने गणना तथा सर्वेक्षणहरूका लागि समयमै द्विपक्षीय र बहुपक्षीय समझदारी गर्नुपर्ने। • राष्ट्रियस्तरका आवधिक सर्वेक्षणहरूका लागि आवश्यक पर्ने बजेट क्रमशः आन्तरिक स्रोतबाट व्यहोर्न सकिने गरी दायरा, विधि र अन्य व्यवस्थापकीय कार्य गर्नुपर्ने।

क्र.सं.	समस्या	समाधानका उपाय
३	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको संगठन संरचना र कार्यक्षेत्रबिच तालमेल नमिलेको।	• १८ वटै तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्र र कार्यालयको अवस्थिति संशोधन गर्नुपर्ने। • तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूमा कायम रहेको दरबन्दी संरचनामा पुनर्विचार गर्नुपर्ने। सुपरिवेक्षक र गणकको अनुपात कार्यमूलक हुने गरी पदसोपान अनुसार हुने गरी मिलाउने।
४	तथ्याङ्क सङ्कलनको स्थलगत कार्यमा खटिने कर्मचारीलाई तोकिएको सेवा सुविधा कम भएको।	• भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ पुनरावलोकन गरी तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यमा खटिने कर्मचारीलाई विशेष व्यवस्था गरिनुपर्ने। • तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय अवस्थित जिल्ला सदरमुकाम र काठमाडौं उपत्यकामा स्थलगत कार्यमा खटिने कर्मचारीका लागि दैनिक निश्चित रकमको व्यवस्था गर्नुपर्ने।
५	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको पूर्वाधार अवस्था कमजोर रहेको।	• स्थलगत तथ्याङ्कीय कार्यको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि १८ वटै तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा चारपाङ्ग्रे सवारी साधनको व्यवस्था हुनुपर्ने। • हाल पाँच वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको मात्र आफ्नै कार्यालय भवन रहेको छ। तथ्याङ्कीय कार्य सञ्चालनको महत्व र कार्यबोझलाई मनन गरी बाँकी कार्यालयहरूको आफ्नै भवन निर्माणका लागि बजेट उपलब्ध हुनुपर्ने।
६	स्थानीय तहमा तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप संचालन गर्न कठिनाइ रहेको।	• सबै स्थानीय तहमा तथ्याङ्कीय एकाइ स्थापना गर्नुपर्ने।
७	उत्तरदाता (व्यक्ति, परिवार र प्रतिष्ठान) मा तथ्याङ्कीय सचेतनाको कमी रहेको।	• साक्षरताका कार्यक्रम मार्फत तथ्याङ्कीय पैरवीमा जोड दिनुपर्ने।

क्र.सं.	समस्या	समाधानका उपाय
८	प्रयोगकर्ताको माग बमोजिमको केही विषयक्षेत्रको तथ्याङ्क अभाव रहेको र कतिपय विषयक्षेत्रको खण्डीकृत तथ्याङ्क उपलब्ध नरहेको।	• तथ्याङ्क अभाव रहेको विषयक्षेत्र पहिचान गरी गणना, सर्वेक्षण, प्रशासनिक अभिलेख र अन्य नवीनतम विधिको प्रयोग गरी तथ्याङ्क आपूर्ति गर्ने। • व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई अन्तरआवद्धता गरी Data Sharing गर्नुपर्ने।

अवसर

- नेपालको संविधानको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको सूचीमा तथ्याङ्कीय अधिकार स्पष्ट तोकिएको,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली व्यवस्थित गर्न तथ्याङ्क ऐन, २०७९ तथा तथ्याङ्क नियमावली, २०८० जारी भएको,
- तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, दोस्रो कार्यान्वयनमा आएको,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा तथ्याङ्कको माग बढेको, र
- नेपालको तथ्याङ्कीय विकासमा विकास साझेदारहरू सकारात्मक र सहयोगी रहेको।

चुनौती

- प्रदेश र स्थानीय तहमा तथ्याङ्क प्रणाली विकासका लागि कानुनी व्यवस्था मिलाउनु,
- प्रदेश र स्थानीय तहमा तथ्याङ्कीय संस्थागत संरचना निर्माण र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नु,
- सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबिच नियमित रिर्पोटिङ प्रणाली (Reporting System) को स्थापना गर्नु,
- तत्समय तथ्याङ्क (Real Time Data) मा आधारित गुणस्तरीय तथ्याङ्क उपलब्ध गराउन प्रविधि र पूर्वाधारको विकास गर्नु,
- सरकारी निकायहरूबिच तथ्याङ्क आदानप्रदानको संस्कृति (Data Sharing Culture) को विकास गर्नु,
- खुला तथ्याङ्क (Open Data) र बिग डाटाको अवधारणा लागु गर्नु,

- उत्तरदातामा भार (Respondent Burden) कम गर्नु,
- तथ्याङ्कीय जनशक्तिको लागि व्यावसायिक उत्प्रेरणा जगाउनु, र
- दातृ निकायबाट प्राप्त हुने आर्थिक सहायता कम हुँदै जानु।

अनुसूची १

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको संगठन संरचना

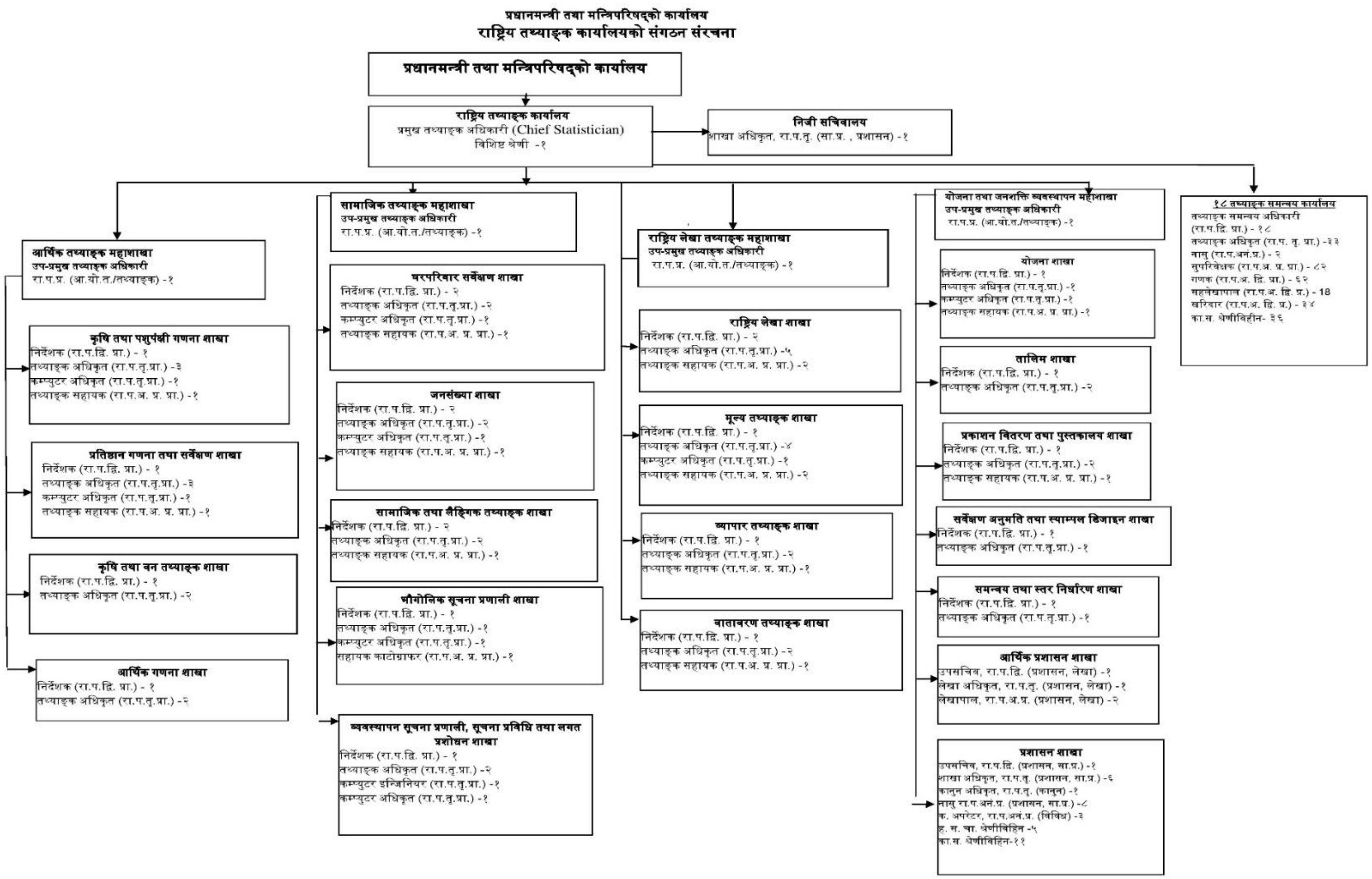

अनुसूची २

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्रमा पर्ने जिल्लाहरू तथा दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	कार्यक्षेत्र	दरबन्दी									
			तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी (रा.प.द्वि.,तथ्याङ्क)	तथ्याङ्क अधिकृत (रा.प.तृ., तथ्याङ्क)	सुपरिवेक्षक (रा.प.अनं प्र.,तथ्याङ्क)	नायब सुब्बा (रा.प.अनं प्र.,प्रशासन्)	लेखापाल (रा.प.अनं प्र.,लेखा)	गणक (रा.प.अनं द्वि.,तथ्याङ्क)	खरिदार (रा.प. अनं द्वि.,प्रशासन्)	सह-लेखापाल (रा.प.अनं द्वि.,लेखा)	कार्यालय सहयोगी	कुल दरबन्दी
१	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, इलाम	इलाम,पाँचथर,ताप्लेजुङ र झापा	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ	मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, धनकुटा, तेह्रथुम र संखुवासभा	१	२	६	१	०	५	१	१	२	१९
३	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ	खोटाङ, ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु र भोजपुर	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
४	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, धनुषा	धनुषा, सप्तरी, सिराहा र महोत्तरी	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
५	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, पर्सा	पर्सा, बारा, रौतहट र सर्लाही	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
६	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मकवानपुर	मकवानपुर, चितपन र सिन्धुली	१	२	३	०	०	३	२	१	२	१४
७	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक	काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, रामेछाप र दोलखा	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
८	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काठमाडौं	काठमाडौं, भक्तपुर, ललितपुर, धादिङ, नुवाकोट र रसुवा	१	२	७	१	०	५	१	१	२	२०
९	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की	कास्की, तनहुँ र नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	१	२	४	०	०	५	२	१	२	१७

क्र.स.	कार्यालयको नाम	कार्यक्षेत्र	दरबन्दी									
			तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी (रा.प.द्वि.,तथ्याङ्क)	तथ्याङ्क अधिकृत (रा.प.तृ., तथ्याङ्क)	सुपरिवेक्षक (रा.प.अनं प्र.,तथ्याङ्क)	नायब सुब्बा (रा.प.अनं प्र.,प्रशासन्)	लेखापाल (रा.प.अनं प्र.,लेखा)	गणक (रा.प.अनं द्वि.,तथ्याङ्क)	खरिदार (रा.प. अनं द्वि.,प्रशासन्)	सह-लेखापाल (रा.प.अनं द्वि.,लेखा)	कार्यालय सहयोगी	कुल दरबन्दी
१०	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, गोरखा	गोरखा, लमजुङ र मनाङ	१	१	३	०	०	३	२	१	२	१३
११	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, बागलुङ	बागलुङ, स्याङ्जा, पर्वत, म्याग्दी र मुस्ताङ	१	२	५	०	०	३	२	१	२	१६
१२	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही	रूपन्देही, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), र कपिलवस्तु	१	२	४	०	०	३	२	१	२	१५
१३	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, पाल्पा	पाल्पा, गुल्मी र अर्घाखाँची	१	१	३	०	०	३	२	१	२	१३
१४	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ	दाङ, बाँके, बर्दिया, रोल्पा, प्युठान, र रूकम (पूर्वी भाग)	१	२	७	०	०	३	२	१	२	१८
१५	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत	सुर्खेत, सल्यान, जाजरकोट, रूकुम (पश्चिम भाग) र दैलेख	१	२	५	०	०	५	२	१	२	१८
१६	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, जुम्ला	जुम्ला, मुगु, कालिकोट, हुम्ला र डोल्पा	१	२	५	०	०	३	२	१	२	१६
१७	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कैलाली	कैलाली, कञ्चनपुर, डडेल्धुरा, बैतडी, बझाङ र दार्चुला	१	२	७	०	०	३	२	१	२	१८
१८	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी	डोटी अछाम र बाजुरा	१	१	३	०	०	३	२	१	२	१३
	कुल जम्मा		**१८**	**३३**	**८२**	**२**	**०**	**६२**	**३४**	**१८**	**३६**	**२८५**

अनुसूची ३

राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को तेश्रो बैठकका निर्णय

मितिः २०८१ पुस

राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्

तेस्रो बैठकका प्रस्ताव तथा निर्णय

२०८१ पुस २४ गते बुधबार

प्रस्ताव १:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को बैठक सञ्चालन कार्यविधि सम्बन्धमा।

निर्णय नं. १:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को बैठक सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ परिमार्जन सहित पारित गरी कार्यान्वयन गर्ने।

प्रस्ताव २:- दोस्रो आर्थिक गणना, २०८२ (आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन गरिने) सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट सुनिश्चतता सम्बन्धमा।

निर्णय नं.२:- आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा दोस्रो आर्थिक गणना, २०८२ सञ्चालन गर्ने र आवश्यक बजेट सुनिश्चितताका लागि सम्बन्धित निकायहरूमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले यथोचित पहल गर्ने।

प्रस्ताव ३:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन गर्न प्रस्ताव गरिएका प्रमुख तीन तथ्याङ्कीय क्रियाकलापः एकीकृत तथ्याङ्क पोर्टल स्थापना, राष्ट्रिय लेखा अनुमानको आधार वर्ष परिवर्तन तथा आर्थिक गणना २०८२ सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा।

निर्णय नं. ३:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालन गर्न प्रस्ताव गरिएका प्रमुख तीन तथ्याङ्कीय क्रियाकलापः एकीकृत तथ्याङ्क पोर्टल स्थापना, राष्ट्रिय लेखा अनुमानको आधार वर्ष परिवर्तन तथा आर्थिक गणना २०८२ लाई प्रमुख तथ्याङ्कीय क्रियाकलापको रुपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको लागि सम्बन्धित निकायमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले पहल गर्ने।

प्रस्ताव ४:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को दोस्रो बैठकका निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था

निर्णय नं. ४:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को दोस्रो बैठकका निर्णयको कार्यान्वयन पक्षको छलफल तथा समीक्षा गरी दोस्रो बैठकबाट गठित समितिलाई सक्रिय गराइ एकीकृत अभिलेख प्रणालीको स्थापना सम्बन्धमा अवधारणा पत्र तथा लागत अनुमान तयार गर्ने र गणना एवम् सर्वेक्षणमा प्रयोग गरिने अवधारणा, परिभाषा, वर्गीकरण, नमुना छनौट, तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषणका विधिहरूमा एकरुपता कायम गरी गुणस्तरीय तथ्याङ्क उत्पादन गर्न राष्ट्रिय मापदण्ड तर्जुमा गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को चौथो बैठकमा मस्यौदा पेश गर्ने।

प्रस्ताव ५:- विविध

निर्णय नं. ५:- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले सञ्चालन गर्ने नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, श्रमशक्ति सर्वेक्षण, तथा योनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक सम्बन्धी सर्वेक्षणका विषयमा जानकारी प्राप्त भई राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को आगामी बैठकमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको नियमित कार्यक्रम सम्बन्धी प्रकाशन तथा नतिजा समेत सार्वजनिकीकरण गर्ने निर्णय गरियो।

अनुसूची ४

राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को चौथो बैठकका निर्णय

२. राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को चौथो बैठकका एजेन्डा र प्रस्तावित निर्णय

विद्यमान अवस्था र समस्या	प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने कारण	निर्णय हुनु पर्ने व्यहोरा
प्रस्ताव १ अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह गठन र सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८२ को मस्यौदामा छलफल तथा स्वीकृत सम्बन्धमा।		
• विभिन्न विषयगत मन्त्रालय तथा निकायले सञ्चालन गर्ने तथ्याङ्कीय क्रियाकलाक सञ्चालनमा अवधारणा तथा परिभाषा, विधि र प्रक्रियामा एकरुपता कायम हुन नसकेको, तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप लागत प्रभावि हुन नसकेको, तथ्याङ्कीय क्रियाकालपमा दोहोरोपन भएको, आवधिक योजना तथा दिगो विकासका सूचकहरु तयारीमा अन्तरनिकाय वीच समन्वयको अभाव देखिएको; • विभिन्न निकायबाट उत्पादन हुने तथ्य्याङ्कलाई थप गुणस्तरीय, भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउन अन्तर निकाय समन्वय तथा सहकार्य अभिवृद्धि गर्न आवश्यक भएको; • अन्तर निकाय कार्य समूह तथ्याङ्क परिषद्को एउटा अभिन्न अङ्ग भएको र परिषद्लाई पूर्णता दिन आवश्यक भएको ।	• तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा २२ को उपदफा (१) र (२) मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्ले विषयगत तथ्याङ्क सङ्कलन विधि, तथ्याङ्कमा पहुँच तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापनमा समन्वय र एकरूपता कायम गर्न आवश्यकता अनुसार अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूहहरू गठन गर्न सक्ने र कार्यसमूहको काम, कर्तव्य र अधिकार त्यस्तो कार्य समूह गठन गर्दाको बखत परिषद्ले तोक्ने व्यवस्था रहेको; • राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीको संयोजकत्वमा विभिन्न निकायका सहसचिवस्तरका पदाधिकारी रहने गरी अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह गठन गर्न आवश्यक देखिएकोले परिषद् अन्तर्गत देहाय बमोजिमका विषयगत अन्तर निकाय कार्य समूह रहने गरी कार्यसमूहको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार, बैठक सञ्चालन प्रक्रिया र अन्य पक्ष समेटि यो कार्यविधिको मस्यौदा स्वीकृतिको लागि प्रस्ताव गरिएको छः- • सामाजिक क्षेत्र अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह; • आर्थिक क्षेत्र अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह; • पूर्वाधार तथा पर्यावरणीय क्षेत्र अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह; र • तथ्याङ्कीय पूर्वाधार तथा शासकीय व्यवस्था क्षेत्र अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य समूह	निर्णय १: संलग्न बमोजिमको परिमार्जित "अन्तर निकाय तथ्याङ्क कार्य सञ्चालन कार्यविधि, २०८२" स्वीकृत गर्ने

२

प्रा. डा. शिवराज अधिकारी
उपाध्यक्ष

विद्यमान अवस्था र समस्या	प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने कारण	निर्णय हुनु पर्ने व्यहोरा
२. राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको वार्षिक कार्य योजना स्वीकृत सम्बन्धमा।		
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा परिषदको स्वीकृत गरेको कार्य योजना अनुसार केही कार्यक्रम श्रमशक्ति सर्वेक्षण तथा लैङ्गिक तथा यौनिक सर्वेक्षण दातृ निकायसँग सम्झौता हुन नसकेको र प्रतिबद्धता व्यक्त भएको बजेट सुनिश्चित हुन नसकेको कारण सञ्चालन गर्न नसकिएको अवस्था रहेको छ। गत आ.व.मा राष्ट्रिय लेखा अनुमानका लागि आधार वर्ष परिवर्तनका लागि आवश्यक सर्वेक्षण तथा अध्ययन कार्य, बुहसूचक सर्वेक्षण लगायतका कार्य सम्पन्न भएको।	• तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा २१ (ख) मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको वार्षिक कार्य योजना स्वीकृत गर्ने उल्लेख भएको; • मिति २०८२ असार ११ गते राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीस्तरको निर्णयले कार्यालयको वार्षिक कार्य योजना परिषद्मा पेश गर्ने सिफारिस गरेको।	निर्णय २: संलग्न बमोजिम राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालन हुने कार्यक्रमको वार्षिक कार्य योजना स्वीकृत गर्ने ।
३. एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टलको अवधारणा पत्र तथा लागत अनुमान स्वीकृत सम्बन्धमा।		
राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को मिति २०८१ असार १७ गते एकीकृत अभिलेख प्रणालीको स्थापनाका सम्बन्धमा अवधारणा पत्र तथा लागत अनुमान तयार गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगका (तथ्याङ्क हेर्ने) माननीय सदस्यको संयोजकत्वमा समिति गठन भएको थियो। यस पोर्टल सञ्चालनमा रहेका निम्न बमोजिमका समस्या अध्ययनले औंलाएको छ । • प्रणालीमा डाटा प्रविष्ट गर्नका लागि स्पष्ट कार्यदिश नभएको; • प्रणालीमा डाटा प्रविष्ट गर्नका लागि पर्याप्त डाटा उपलब्ध नभएको; • स्थानीय तहमा विभिन्न सूचना प्रविधिको प्रयोग भइरहेको तर राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणमा अन्तरआबद्धताको व्यवस्था नभएको हुँदा डाटा स्वचालित रुपमा आदान प्दान गर्न कठिनाइ भएको; • स्थानीय तहमा प्राविधिक (तथ्याङ्क) जनशक्ति अभाव र जिम्मेवारी तोकिएको कर्मचारी परिवर्तन भइरहने अवस्था रहेको; • राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणको डाटा इन्ट्री कार्यका लागि बजेट विनियोजन नभएको;	• परिषद्बाट गठित समितिको मिति २०८२ असार १७ गतेको बैठकले एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टल सञ्चालन र व्यवस्थापनसम्बन्धी अवधारणा पत्र परिषद्मा पेश गर्ने निर्णय गरेको; • उक्त समितिले विद्यमान राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण (National Data Profile-NDP) मा गणना तथा सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्क, दिगो विकासका सूचकहरू स्थानीयकरण, तथ्याङ्क अभिलेख प्रणाली र सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई समेत समाहित गरी एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टल (Integrated National Data Portal-INDP) मा स्तरोन्नति गर्न अवधारण पत्र तयार गरेको; • तथ्याङ्क ऐन, २०७९ को दफा १७ बमोजिम र तथ्याङ्क नियमावली, २०८० को नियम २५ बमोजिम राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टल स्थापना गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको; • सोही नियमावलीमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा आबद्ध सबै सरकारी निकाय, सार्वजनिक संस्था, प्रदेश र स्थानीय तहले आफूले सङ्कलन गरेको	निर्णय ३: परिषद्द्वारा गठित समितिले पेश गरेको एकीकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क पोर्टलको अवधारणा पत्र र विस्तृत प्रतिवेदनको बारेमा जानकारी भयो। सिफारिस भएको अवधारणा पत्र अनुसार राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले राष्ट्रिय योजना आयोगको समन्वयमा बाँकी कार्य अगाडि बढाउने ।

३

प्रा. डा. शिवराज अधिकारी
उपाध्यक्ष

विद्यमान अवस्था र समस्या	प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने कारण	निर्णय हुनु पर्ने व्यहोरा
प्रणालीमा डाटा प्रविष्ट गर्नेसम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिमको कमी रहेको।	तथ्याङ्क उक्त पोर्टलमा तथ्याङ्क प्रविष्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ।	
४. राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ को नपुग रकम सम्बन्धमा।		
• राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ को तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सम्पन्न गर्नको लागि रु ७२ करोडको अनुमान बजेट तर्जुमाको चरणमा अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएकोमा रु ३४ करोड विनियोजित भई थप रु ३७.०८ करोड नपुग देखिन्छ। उक्त कार्यक्रम सञ्चालन नहुँदा निम्न समस्या श्रृजना भएको; • गत आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय लेखा अनुमानका आधार वर्ष परिवर्तन गर्न नसकिएको; • व्यवसायीक प्रतिष्ठानको अद्यावधिक सूची तयार गर्न नसकिएकोले धेरै आर्थिक क्रियाकलापसम्बन्धी सर्वेक्षणमा असर परेको; • तोकिएको समयमा गणना सञ्चालन निरन्तर गर्नु पर्ने काममा अवरोध भएको ।	• परिषदको मिति २०८१ पुस २४ गतेको निर्णयले राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०८२ सञ्चालन गर्ने र आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गर्ने निर्णय भएको; • आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नं. १४८ र बजेट वक्तव्यको बुँदा नं. ३०६ मा राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ को तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सम्पन्न गरिने विषय उल्लेख भएको नपुग रकम व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। • पहिलो आर्थिक गणना २०७५ सालमा सम्पन्न भएको र सो को निरन्तरता भएको	निर्णय ४: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०८२ को लागि नपुग बजेट रकम रु ३७.०८ करोड व्यवस्थापनको लागि अर्थ मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्ने ।
५. राष्ट्रिय लेखाका अनुमानको Back Casting गर्ने सम्बन्धमा		
• राष्ट्रिय लेखाका अनुमानको Back Casting नहुँदा Time Series तथ्याङ्क उपलब्ध हुन नसकेको कारणले भविष्यको अनुमान गर्न समस्या। • Back Casting विषय विज्ञताको अभाव चालू आर्थिक वर्षमा न्यून बजेट विनियोजन । • यस सम्बन्धी तथ्याङ्क आर्थिक विश्लेषणको लागि विज्ञ तथा सरोकारवालाहरूको अत्याधिक माग रहेको।	• विषय विज्ञसहित प्राविधिक सहयोग व्यावस्थापन गर्ने ।	निर्णय ५: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा आवश्यक स्रोत जुटाई राष्ट्रिय योजना आयोगको समन्वयमा राष्ट्रिय लेखा अनुमान Back Casting कार्य अगाडि बढाउने ।

प्रा. डा. शिवराज अधिकारी
उपाध्यक्ष

६. उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क व्यवस्थापन अध्ययन कार्य दल गठन गर्ने सम्बन्धमा

विद्यमान अवस्था र समस्या	प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने कारण	निर्णय हुनु पर्ने व्यहोरा
• अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास हेर्दा, विशेषगरी सार्क क्षेत्रका अधिकांश देशहरूमा उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (Consumer Price Index - CPI) को सङ्कलन, तयारी र प्रकाशनको कार्य राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सम्पन्न हुने गरेको देखिन्छ। सम्बन्धित देशका केन्द्रीय बैंकहरूले सो तथ्याङ्कलाई मौद्रिक नीति निर्माण, समीक्षा तथा विश्लेषणका लागि प्रयोग गर्ने गरेका छन्। • हाल नेपाल राष्ट्र बैंकले मूल्य सर्वेक्षण सञ्चालन, सूचकाङ्क तयारी र प्रकाशनको कार्य गर्दै आएको छ। साथै, मौद्रिक नीति निर्माण र मूल्य स्थायित्वको लक्ष्य निर्धारण गर्ने कार्य पनि राष्ट्र बैंककै जिम्मेवारीमा रहेको छ। यस्तो दोहोरो भूमिका केही हदसम्म हितको द्वन्द्व (conflict of interest) उत्पन्न हुने सम्भावना रहेको भन्ने सरोकारवाला निकायहरू तथा विज्ञहरूको चिन्ताको विषय बनेको छ। • राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले उत्पादक मूल्य सूचकाङ्क तथा औद्योगिक मूल्य सूचकाङ्क लगायतका सूचकाङ्कहरू तयार गर्दै आएको छ। यीनै सूचकाङ्कहरू साथै नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा तयार गरिने उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्कका आधारमा, कार्यालयले त्रैमासिक तथा वार्षिक राष्ट्रिय लेखाको अनुमान नियमित रूपमा तयार गरी सार्वजनिक गर्दै आएको छ।	• तथ्याङ्कको निष्पक्षता, पारदर्शिता, विश्वसनीयता सुनिश्चित गर्न तथा अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यास अनुशरण गर्न CPI सङ्कलन, तयारी र प्रकाशनको कार्य नेपाल राष्ट्र बैंकबाट राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा हस्तान्तरण गर्ने। • हस्तान्तरणलाई प्रभावकारी, समन्वित र क्रमिक रूपमा अघि बढाउन प्रारम्भिक चरणमा आगामी तीन वर्षका लागि "संयुक्त तयारी प्रक्रिया" (Joint Compilation Approach) अपनाउने।	निर्णय ६: उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क व्यवस्थापन अध्ययन कार्यदल गठन गर्ने सम्बन्धमा छलफल भयो ।

प्रा. डा. शिवराज अधिकारी
उपाध्यक्ष

५

अनुसूची ५

Microdata Catalogue मा भएका गणना/सर्वेक्षणहरू

S.N.	Survey Name	Views
१	National Sample Census of Agriculture 2011-2012	२,६१०,५४६
२	Nepal Labour Force Survey 1998-1999, First Round	२,४१३,०३८
३	Nepal Living Standards Survey 2010-2011, NLSS Third	१,८३७,८७१
४	Annual Household Survey 2014-2015	१,४७६,३४७
५	National Census of Manufacturing Establishments 2011-2012, Tenth Round (Quinquinnial Census)	१,३७६,६८८
६	Annual Household Survey 2015-2016	१,३२३,४५३
७	National Population and Housing Census 2011, Marks 100 years of census taking in Nepal	१,३०१,०८१
८	Nepal Living Standards Survey 1995-1996, NLSS First	१,१०३,८२३
९	Nepal Labour Force Survey 2008, Second Round	९७९,६७६
१०	Nepal Living Standards Survey 2003-2004, NLSS Second	९७७,५३१
११	National Economic Census 2018	७१८,२१२
१२	National Population Census 2001, Tenth Census	६०४,१८८
१३	Nepal Multiple Indicator Cluster Survey 2010	४८२,२०७
१४	Nepal Multiple Indicator Cluster Survey 2014	४६४,७५९
१५	Census of Manufacturing Establishments 1996-1997, Seventh Round (Quinquinnial Census)	४६०,८६२
१६	Household Registration for Housing Reconstruction Survey 2016-2017	४२६,७९६
१७	Between Census Household Information Monitoring and Evaluation System 2000	३४७,९९८
१८	National Sample Census of Agriculture 2001-2002	३०१,६३७
१९	Annual Household Survey 2013-2014	२७३,०८५
२०	Census of Private Hospitals in Nepal 2013	२४२,५५९
२१	Survey on Hard Drug Users in Nepal 2006-2007	२३८,६८०
२२	Annual Household Survey 2012-2013	२१८,१५७
२३	Vegetable Crops Survey 2009-2010	१९५,५०२
२४	Nepal Multiple Indicator Cluster Survey 2019	१७२,३१८
२५	Survey of Small Manufacturing Establishments 2008-2009	१६२,४९१
२६	Statistical User Satisfaction Survey 2017	१४८,६७४
२७	Census of Manufacturing Establishments 2001-2002, Eighth Round (Quinquinnial Census)	१२७,५३८
२८	Pilot Agriculture Integrated Survey 2019, Chitwan	१२७,४८३
२९	Distributive Trade Survey of Nepal 2008	१२६,४३७
३०	Survey of Non-Profit Institution Serving Households 2009	१२३,०५४
३१	Land Transport Survey 2013	११६,४१७
३२	Household Consumption Survey of Rural Nepal 2000-2001, First Round	११२,२२९
३३	Nepal Multiple Indicator Surveillance 1997, Fifth Cycle	१०९,३४७
३४	Annual Report of Department of Health Services 2013-2014, Yearly report	१०८,७८०
३५	Census of Manufacturing Establishments 2006-2007, Ninth Round (Quinquinnial Census)	१०५,२२५

S.N.	Survey Name	Views
३६	Quarterly Survey of Manufacturing Production and Price Indices 2010-2011	१००,२६८
३७	National Population Census 1981	९९,९८९
३८	Motor Vehicle and Motorcycle Repair and Maintenance Workshop Survey 2015	९४,१५७
३९	Nepal Commercial Floriculture Survey 2015-2016	९३,९७४
४०	Nepal Labour Force Survey 2017-2018, Third Round	९०,१६७
४१	Vital Event Registration Baseline Mini Survey 2015	७७,७९२
४२	Nepal Commercial Poultry Survey 2014-2015	७६,५६६
४३	Nepal Fishery Survey 2015	७२,०५४
४४	Commercial Livestock Integrated Survey 2021 Nepal	७२,०००
४५	National Population and Housing Census 2021, 12th Population Census	७१,४२७
४६	Nepal Multiple Indicator Surveillance 1997-1998, Sixth Cycle	६९,४२५
४७	National Sample Survey for Vital Events Registration 2017	६०,९६९
४८	National Population Census 1971	५८,८४०
४९	National Industrial Survey 2019-2020	५२,१९८
५०	Market Price Ratio of Agriculture Commodities 2060-2071, Annual price ratio	४२,९९५
५१	National Population Census 1952-1954	४२,२४२
५२	National Sample Census of Agriculture 2021/22	३९,७०२
५३	National Population Census 1991	३९,४८६
५४	Employment Relationship Survey in the Brick Industry in Nepal 2019	३४,४३६
५५	Waste Management Baseline Survey of Nepal 2020	२७,८१७
५६	National Population Census 1961	२७,०४६
५७	National Climate Change Impact Survey 2016	२६,६३३
५८	Demographic Sample Survey 1986-1987	२१,८००
५९	Census of Real Estate Business, 2019	२१,३२५
६०	National Sample Census of Agriculture 1991-1992	२०,०१३
६१	Quarterly Survey of Retail Prices of Construction Materials and Construction Labours 2010-2011	१९,४२०
६२	Nepal Commercial Coffee Survey 2019	१९,३२४
६३	Survey of Hotels and Lodges 2003-2004	१८,१००
६४	Multipurpose Production Survey (Urban) 1990	१५,४९३
६५	Urban Population Survey 1996	१५,०४३
६६	Survey of Own Account Construction (Rural) 1993, Second Round	१४,१४१
६७	National Sample Census of Agriculture 1981-1982	१२,९६६
६८	Nepal Commercial Tea Survey 2018	६,३९८
६९	Nepal Distributive Trade Survey, 2022	२,७६४

अनुसूची ६

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशनहरू

१. Report of the National Hotel and Restaurant Survey 2023/24
२. नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण (Nepal Standard Industrial Classification)
३. National Account of Nepal 2023/24, National Report
४. Survey on Non-Profit Institutions Serving Households, 2081
५. Single Women in Nepal
६. Fertility in Nepal
७. Internal Migration in Nepal
८. International Migration in Nepal
९. Demographic Dividend in Nepal
१०. Population Projections for Nepal, 2021-2051
११. Mortality in Nepal
१२. Ageing Situation in Nepal
१३. Languages in Nepal
१४. Nuptiality in Nepal
१५. Religions in Nepal
१६. Adolescents and Youth in Nepal
१७. Urbanization and Development in Nepal
१८. Labour Force and Economic Activities in Nepal
१९. दलितसम्बन्धी तथ्याङ्क प्रतिवेदन
२०. निर्वाचन क्षेत्रअनुसार जनसाङ्खिक प्रतिवेदन
२१. जनसंख्या मासिक (पूर्णाङक १५ देखि २६ सम्म)
२२. राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन, २०८१
२३. Statistical Pocket Book, Nepal 2024
२४. Nepal in Figure, 2025
२५. नेपालको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२
२६. त्रैमासिक तथ्याङ्क गतिविधि पुर्णाङ्क - १२६, अंक १
२७. त्रैमासिक तथ्याङ्क गतिविधि पुर्णाङ्क - १२७, अंक २
२८. त्रैमासिक तथ्याङ्क गतिविधि पुर्णाङ्क - १२८, अंक ३
२९. त्रैमासिक तथ्याङ्क गतिविधि पुर्णाङ्क - १२९, अंक ४

अनुसूची ७

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट प्रकाशित प्रकाशनहरू

क. सर्वेक्षणका प्रतिवेदन

१. आलुखेती सर्वेक्षण, २०८१ (काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला)

२. बालश्रम सर्वेक्षण, २०८२ (दिक्तेल रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिका, खोटाङ)

ख. प्रदेशको वस्तुगत विवरण

१. कोशी प्रदेशको तथ्याङ्कीय रूपरेखा, २०८२

२. मधेश प्रदेशको वस्तुगत विवरण, २०८२

३. Gandaki Province Socio-Demographic Indicators, 2025

४. गण्डकी प्रदेश पर्यटकीय गतिविधि, २०८१

५. लुम्बिनी प्रदेशको वस्तुगत विवरण, २०८२

६. लुम्बिनी प्रदेशको संक्षिप्त तथ्याङ्कीय झलक, २०८२

७. कर्णाली प्रदेशको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२

८. सुदूरपश्चिम प्रदेशको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२

ग. स्थानीय तहको प्रोफाईल

१. फुङलिङ नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, इलाम)

२. सन्दकपुर गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, इलाम)

३. दिक्तेलरूपाकोटमझुवागढी नगरपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)

४. खुम्बुपासाङल्हामु गाउँपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)

५. जन्तेढुङ्गा गाउँपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)

६. खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)

७. टेम्केमैयुङ गाउँपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)

८. साल्पासिलिछो गाउँपालिकाको जनसांख्यिक प्रतिवेदन, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, खोटाङ)
९. भीमेश्वर नगरपालिकाको पालिका प्रोफाइल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक)
१०. महाभारत गाउँपालिकाको पालिका प्रोफाइल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक)
११. देवचुली नगरपालिका वस्तुगत विवरण, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की)
१२. रूपा गाउँपालिका वस्तुगत विवरण, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की)
१३. म्याग्दे गाउँपालिका वस्तुगत विवरण, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, कास्की)
१४. नवलपरासी (व.सु.प) जिल्लाको बर्दघाट ना.पा. को पालिका प्रोफाइल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही)
१५. रूपन्देही जिल्लाको सैनामैना न.पा.को पालिका प्रोफाइल (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही)
१६. गुलरिया नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ्)
१७. स्वर्गद्वारी नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ्)
१८. बारेकोट गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत)
१९. डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत)
२०. कालिमाटी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत)
२१. साँफेबगर नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी)
२२. बुढीगंगा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी)

घ. जिल्लाको ब्रोसर

१. संखुवासभा जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
२. तेह्रथुम जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
३. धनकुटा जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
४. मोरङ जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
५. सुनसरी जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
६. उदयपुर जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, मोरङ)
७. सिराहा जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, धनुषा)
८. महोत्तरी जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, धनुषा)

९. धनुषा जिल्लाको तथ्याङ्कीय झलक, २०८२ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, धनुषा)
१०. नवलपरासी (व.सु.प.) जिल्लाको ब्रोसर (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही)
११. रूपन्देही जिल्लाको ब्रोसर (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही)
१२. कपिलवस्तु जिल्लाको ब्रोसर (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, रूपन्देही)
१३. दाङ् जिल्लाको संक्षिप्त तथ्याङ्कीय झलक, २०८१ (तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, दाङ्)

अनुसूची ८

केही तस्विर

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कार्यक्रम समीक्षा तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अभिमुखीकरण

राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद्को चौथो बैठक

राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ को विषयगत प्रतिवेदन सार्वजनिकीकरण

व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२ को अधिकृतस्तरीय तालिम

निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षणको मुख्य प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

केही अस्थायी बालीको उत्पादन लागत अध्ययन सर्वेक्षणको सहायकस्तरीय तालिम

राष्ट्रिय आर्थिक गणनाको आवश्यकताबारे जिल्लास्तरीय गोष्ठी, खोटाङ

GDP Compilation र राष्ट्रिय लेखा Rebasing एवम् गणना तथा सर्वेक्षणहरूसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम, गोरखा

आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य, रूपन्देही

NPISHs सर्वेक्षणको सहायकस्तर तालिम, चितवन

नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०८१ को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीज्यूबाट अनुगमन

उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीज्यूबाट तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको अनुगमन, बागलुङ

उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीज्यूबाट नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०८१ को स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यको अनुगमन

भौगोलिक सूचना प्रणाली सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

पत्रकारहरूलाई आधिकारिक तथ्याङ्कसम्बन्धी अभिमूखीकरण, नुवाकोट

क्याम्पसमा आधिकारिक तथ्याङ्कसम्बन्धी अभिमुखीकरण, इलाम